

ספר אורי וישעי ויקרא

מאמרים במחשבה ואגדה
המיוסדים על עומק דברי רבותינו
המהר"ל, הגר"א ובתי מדרשם
וכן שיעורים בהלכה

מסודרים לפי סדר פרשות חומש ויקרא
וכן עשרות מאמרים לספירת העמר ושבועות

תוכן העניינים מודפס
בתחילת כל מאמר או שיעור וכן בתחילת הספר

כל זה ממה
שחנני השי"ת מאוצר מתנת חנם
אורי שרגא בן ר' אהרן הלוי יונגרייז

בית וגן - ירושלים עיה"ק תובב"א
שבט ה'תשפ"ד

את הספר אפשר להשיג:

בקרית ספר	בב"ב	בירושלים
0527-160410	05276-04887	05484-68539
08-9742557	052-7604886	02-6473735
08-9741820	05041-38118	
05485-40930	0527124741	

עימוד: 0548463389

זכרון בהיכל השם

סדרת "אורי וישעי" יוצאת לאור לזכותו

ולעילוי נשמתו הטהורה של

הגאון ר' מרדכי צבי סאסנע זצ"ל

ר"מ בישיבה גדולה "באר שמואל", ראש כולל "בית יצחק"

ומנהל הועד להרמת קרן התורה כחמשים שנה

נלב"ע בכ"ב אב ה'תשע"ד תנצב"ה

הסכמת מו"ר הגאון הגדול רבי משה שפירא זצ"ל

בס"ד

ירושלים ט' תמוז תשע"ו

הנני לקיים בזה "יכיר יכירנו לאחרים", אודות ידידי מזה שנים רבות הרב הגאון ר' אורי יונגרייז שליט"א, שהוא גברא רבה בכל מקצועותיה של תורה, הן בשמעתתא בבירורי הלכות בהיקף רב ובהבנה נכונה ובסברות ישרות, והן במילי דאגדתא, וכל דבריו הם בטוב טעם ודעת ובחריצות ובכשרון ובנעימות ויושר, וראויים הם להעלותם על שולחן מלכי רבנן, והנני מברכו מעומקא דליבא שיתקיים בו "בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך, ומשלך יתנו לך", כערכו הגדול.

מנאי החפץ בטובתו

משה שפירא

ישבה *Yeshiva*
שב שמעתתא *Shav Shematata*

Rabbi M. Shapiro
Shav

יהושע ט' מאז הלל

הרב מ' שפירא
רוח השנה ב"ש

הלל זקנים כזה יכיר יכירנו לאחיהם אולם עמנו געז טנים יולג
הרב הקאן ל' און יאקניץ שטאט שרוא קברא דהב דכל מקצותא גיג
ל' מירא דן דמאדמא דמיווכי באלה דהיקל יד ובהבנה
כאן דבסברא ילראת יגן דמלי דאקרא יגן דמלי דמלי
בטוב טאמ וצליה ובחייבא ובכשחן ובחייבא וילא
ידאום דמ אהמיות ול שוחן מלי דבן, והלל מדיכ
מאמקא ציבא לימקיים דו דמק יקראן ובמקאן יאליבאן
ומאלי ימנו זך כדילי הקדו

מאלי החכמי דטובא
מאלי שפירא

ברכת אב

ממו"ח הגאון ר' נחום ברנהולץ זצ"ל אב"ד בת"א

בס"ד אב תשע"ו

אודה לה' בכל לבבי על זכייתי הגדולה בחתני כבני, הגאון הרב אורי יונגרייז שליט"א.

הצדיק נקרא "איש חי" ונקרא גם "איש חיל", וכדכתיב (שמואל ב כג-ב) "ובניהו בן יהוידע בן איש חי", כתיב "חי" וקרינו "חיל", והיינו שבשביל שלמותו בעסק התורה שנקנית בארבעים ושמונה מעלות נקרא איש "חיל" שהוא מספר ארבעים ושמונה, ומצד שלמותו במצוות נקרא "איש" שעמל ויגע לקנות בכל הקניינים שנשנו בפרקי אבות, ומשים לילות כימים, מנודד שינה מעיניו וממית עצמו באהלה של תורה, בשקידה ובשקיקה מיינה של תורה בש"ס ובפוסקים, ומחדש חידושים ערבים לאמיתתה של תורה.

זכית להיכנס בכל חדרי בית היין – בכל הפרד"ס, ונתקיים בך "...ומגלין לו רזי תורה, ונעשה כמעין התגבר וכנהר שאינו פוסק", וב"ה אוצרותיך מבורכים בחדושי תורה על כל חלקיה, וכעין האמור בתהלים (קמד-יג) "מזוינו מלאים מפיקים מזן אל זן", ופי' הרד"ק: כלומר בכל פאה מהבית מיני תבואה, ומרוב התבואה מכל מין ומין הם מתערבים זה בזה.

ואיתא בגיטין ס"ז. "איסי בן יהודה היה מונה שבחן של חכמים...רבי יוחנן בן נורי קופת הרוכלים", ופי' רש"י "מה רוכל זה שבא לעיר שואלין ממנו אפרסמון עמך אומר הין, פליטון עמך אומר הין, קנמון עמך אומר הין, כך נצרך אדם לשאול דבר במקרא משיבו, וכן בגמרא, וכן במדרש, וכן באגדה..." עכ"ל.

זכית, ואף בך נתקיים שאוצרותיך מלאים מזן אל זן בכל רחבי הפרד"ס, ולעת עתה אתה מטעימנו מראשית פרי ביכורך, מאמרים ושיעורים על חומש בראשית, ובעזה"י בקרוב תזכה להוציא לאור את שאר החידושים שבאמתחתך.

והברכה לך חתני שליט"א ולבתי אשת חבר הרבנית מרת חסיה שתחי', שבנוסף לעבודתה המסורה בחינוך בנות ישראל, לוקחת על עצמה את כל עול הבית ומאפשרת לבעלה ללמוד בלא שום הפרעה. יכול אתה להליץ עליה את מאמר ר' עקיבא לתלמידיו "שלי ושלכם – שלה", ויהי רצון שתזכו לראות נחת מכל יוצ"ח, דורות ישרים מבורכים ההולכים בנתיבות ההורים.

בברכה מעומקא דליבא
אביכם אוהבכם

נר זכרון בהיכל השם

לעילוי נשמת מורי ורבי
הגאון הגדול והמופלא בכל חלקי התורה
רבי **משה** בן הגאון רבי יצחק מאיר **שפירא** זצ"ל

מרא דכולא תלמודא, שמתוך שזכה "לדברים הרבה" ולבחינת "להנחיל
אהבי יש ואוצרותיהם אמלא", האיר את עיני ישראל בדבש וחלב של עומק
תורתנו הקדושה והראה את יופיה וכבודה.
נתקיים בו "עלה משה והורידה לארץ" כאשר בעומק חכמתו ידע לפענח
צפונות, "סוד טעמיה ומסתר צפונותיה", ולבארם בשפה ברורה.

"משה זכה וזיכה את ישראל" ורבים השיב מעוון
עלה בסערה השמימה בעשרה בטבת התשע"ז
ת. נ. צ. ב. ה.

~~~

אף אני מקטני תלמידיו, בנוסף למה שזכיתי ללמוד מתורתו למעלה
משלשים שנה, זכיתי גם לקירובו ויחסו האישי אלי
וכבר לפני שנים רבות המליץ לי להוציא את חדושי תורתו עלי ספר,
ולקראת יציאתו לאור כתב לי עליו הסכמה חמה.

~~~

בספרי "אורי וישעי" מובאים מאות דברי תורה משמו
וגם חדושי שלי הריהם תולדה שבבחינת "נובלות חכמה"
מדברי התורה שנטע בתוכי
שעושים פירות ופירי פירות

נר זכרון לעילוי נשמת

חותני הגאון ר' נחום בן ר' שלום ברנהולץ
ורעייתו חותגתי מרת צפורה בת ר' אברהם משה
ובנם גיסי ר' שלום חיים בן הגאון ר' נחום ברנהולץ

סבי ר' שרגא בן ר' יצחק הלוי יונגרייז
ורעייתו סבתי מרת רבקה בת ר' יהודה

סבי ר' חיים בן ר' אליהו צבי הכהן
ורעייתו סבתי מרת רבקה בת ר' אברהם

דודי ר' אשר בן ר' שרגא הלוי יונגרייז

דודי ר' דוד אריה בן ר' שלום שמואל קוליב
ורעייתו דודתי מרת מרים בת ר' שרגא הלוי יונגרייז

ר' שלום בן ר' אלתר שמעון ברנהולץ
ורעייתו מרת מלכה בת ר' שמואל יעקב

ר' אברהם משה בן ר' שמואל קירשנבוים
ורעייתו מרת אלישבע בת ר' יוסף חיים

נכדתי התינוקת שושנה ע"ה
בת בני הרב הגאון אברהם יונגרייז שליט"א

מחותני הרב הגאון מנחם צבי בן ר' מיכאל הופמן

החברותא הבלתי נשכח – הגאון ר' ברוך בן ר' חיים זאב וייס

ר' שי בן ר' שאול שמריז הי"ד שנהרג במלחמה בעזה

הקדמה

א) מודה אני לפניך ה' אלקי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש, ולא עוד אלא שזיכיתי לחבר ספרים שהתקבלו בחיבה בין התלמידי חכמים, ועתה יוצא לאור בס"ד הספר הששי מסדרת הספרים "אורי וישעי", ובו מאמרי מחשבה ודעת בהל' דעות וחובות הלבבות על סדר הפרשות של חומש ויקרא, וכן כמה מאמרים הקשורים לפסח ויותר מהם לספירת העמר (המפוזרים בין המאמרים לפרשיות, וצינתי בראש חלק מהם שהם קשורים גם לספירת העמר).

ב) כיון שספר זה הוא ספרי הששי, אכתוב כאן מעט דברי תורה בענייניו של הפרי הששי משבעת המינים והוא ה"זית שמן" והקבלתו ליוסף הצדיק שהוא הששי מבין שבעת הרועים, וזה קשור גם לענייני דיומא (חורף ה'תשפד) כאשר העם היושב בציון נתון בצרה ובשביה, במלחמה עם שונאי ישראל אכזריים האומרים להשמידנו - "לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד", ובנוסף לכך מזה תקופה ארוכה, נתונים שלומי אמוני ישראל גם במלחמה רוחנית עם תועי דרך מתיוונים מבפנים הנלחמים בכל דבר שבקדושה, וברצונם לבטל את הייחודיות של עם ישראל שכרת ברית עם אלקיו ומכח זה הוא נבדל מכל התרבות¹ הגויית - "הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב". והמלחמות הללו הן יסורים שבאו לטובתנו ולגאולתנו, וקשורים הם לענייניו של הזית והשמן זית, כדיתבאר.

ג) והנה הזית הוא מהפירות החשובים ומשבעת המינים, אך יש לו תכונה מיוחדת בכך שהוא נותן את פריו – השמן², רק אחרי תהליך ארוך של קשיים ויסורים, ובזה נמשלו ישראל לזית, כמש"כ בשמו"ר (תצוה לו-א) "ואתה תצוה", הה"ד (ירמיה יא) 'זית רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך'..., מה הזית הזה עד שהוא באילנו מגרגרין אותו ואח"כ מורידין אותו מן הזית ונחבט, ומשחובטין אותו מעלין אותו לגת ונותנין אותו במטחן, ואח"כ טוחנין אותו ואח"כ מקיפין אותו בחבלים, ומביאין אבנים ואח"כ נותנין את שומן - כך ישראל באין עובדי כוכבים וחובטין אותם ממקום למקום וחובשים אותן וכופתין אותם בקולרין ומקיפין אותן טרטיטין, ואח"כ עושין תשובה והקב"ה עונה להם, מנין שנא'

¹ וכאן בספר - במאמר לפר' אחרי וקדושים "עונש הפרעות כשבטל 'ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי", בארתי שהא בהא תליא, שהמלחמה פרצה זמן קצר אחרי שהמתיוונים הללו נלחמו כנגד כל גדר והבדלה שבמערכת קדושת ישראל כידוע, שאז כנגד זה גם הגדר שהבדילה ביניהם לבין מרצחי החאמאס נפלה והביאה לטבח הנורא שלהם, ובכך התקיימו דברי התו"כ (קדושים ד-ט) "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי - אם מובדלים אתם מן העמים הרי אתם לשמי, ואם לאו - הרי אתם של נבוכדנצר וחבריו", עיי"ש במאמר באורך, וההבדלה הזו מתייחסת בעיקר לתרבות, כמש"כ רש"י (אחרי יח-ג) "ובחקתיהם לא תלכו...אלו נמוסות שלהן...כגון טרטיאות ואצטדיאות", ועיי"ש שהארכת.

² שהרי השמן הוא עיקר חשיבות פריו, ולכן השמן אינו נחשב ל"זיעה" כשאר מי פירות, וברכתו היא בפה"ע.

ו'יאנחו בני ישראל', וכן 'בצר לך ומצאוך'... דבר אחר מה ראה ירמיה למשול אבותינו כזית, אלא כל המשקין מתערבים זה בזה והשמן אינו מתערב אלא עומד, כך ישראל אינם מתערבים עם העכו"ם שנאמר 'ולא תתחתן בם'. דבר אחר כל המשקים אדם מערב בהם ואינו יודע איזה תחתון ואיזה עליון אבל השמן אפילו אתה מערב בו בכל המשקין שבעולם הוא נתון למעלה מהן, כך אבותינו בשעה שהיו עושים רצונו של מקום נצבים למעלה מן העובדי כוכבים שנאמר 'ונתנך ה' אלקיך עליון'... עכ"ל.

ד) ולמרות שהמדרש הנ"ל דרש כאן את עליונותו של השמן כ"דבר אחר", מ"מ נראה שזה קשור גם לדרשה הראשונה העוסקת ביסורים של הזית, והדברים משלימים זה את זה והא תליא, שתכונתם של ישראל להיות כשמן הזה - נפרדים ועליונים על כלם, נובעת מהקשיים והיסורים שישראל עוברים בדומה לזית, וכבר כתב רש"י (תולדות כז-כט) "...הצדיקים תחלתם יסורים וסופן שלווה", ועוד כתב רש"י בר"פ נצבים (כט-יב) "... והקללות והיסורין מקיימין אתכם ומציבין אתכם לפניו" עכ"ל, הרי שהצדיקים שאלה הם ישראל – דומים לזית שבשונה משאר הפירות הוא צריך לעבור חבטות ויסורים כדי שיוציא פרי, וכך ישראל - הקשיים והיסורים הם שגורמים להם לעשות תשובה, מזככים אותם מהדבקות בגשמיות ומגלים את פנימיותם הרוחנית. ומצינו שהזכיה במעלות רוחניות תלויה ביסורים, כדאיתא בברכות (ה). "שלש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורים. אלו הן, תורה וארץ ישראל והעולם הבא..."

ה) והנה את זה שהעוה"ב נקנה ע"י יסורים לומדת הגמ' הנ"ל מהפסוק (במשלי ו') "כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר", ונראה שזה שה"מוסר" (דהיינו היסורים) הכתוב בפסוק כתוב ביחד עם הנר והאור, שהוא ההארה הרוחנית של התורה והמצוות שמביאים את העוה"ב, רמוז גם הוא ביסורים של הזית³, שהרי עיקר מעלת השמן היוצא ע"י היסורים היא בכך שהוא נהיה אור כדיתבאר.

ו) ונראה ללמוד מזה שאין סוף עניינו של הזית בכך שע"י הכתישות והיסורים מגיעים לדבר טוב כמו שמן זית, אלא שמגיעים לדבר גדול ממש שהוא מעין בריאה חדשה והוא באמת תכלית הבריאה – להפוך את הגשמי לרוחני, שהרי יש בהדלקת הנר איחוד נפלא בין עליונים לתחתונים, וזה גם הטעם לכך שהנר הוא משל למצוה, כמש"כ "כי נר מצוה ותורה אור", וכן משל לאדם כמש"כ "נר ה' נשמת אדם", וביאור הדברים (כדהארכתי במאמר לחנוכה "נרי בידך ונרך בידך", על יסוד מה ששמעתי ממו"ר הגאון המופלא ר' משה שפירא זצ"ל), דמיוחד הוא הנר בחיבור שיש בו בין הגשמי לרוחני, שהרי השמן הגשמי נמשך דרך הפתילה והופך לאור רוחני⁴, דהיינו שבהדלקת הנר אנו

³ ואכן מצאתי דברים בחז"ל על כך שהזית מבטא שהעוה"ב מגיע ע"י יסורים, דז"ל ה"מדרש אגדה" – "ויקחו אליך שמן זית זך... לפי שאין שמן זית יוצא אלא ע"י כתישה, כך אין אדם נוחל חיי העולם הבא אלא מתוך צער, ולא דברי תורה [מתקיימים] אלא מתוך צער, ולפיכך נמשלו ישראל לזית..., ומה הזית ממתק על ידי כתישה, כך ישראל ממרקין עונותיהם על ידי יסורים...".
⁴ והם כנגד ג' חלקי הנר"ן, שהשמן כנגד הנפש ועולם העשיה, הפתילה כנגד הרוח ועולם היצירה, והאש כנגד הנשמה ועולם הבריאה, וזה כנגד ג' היחודים של "הויה אקיק, הויה אלקים והויה אדנות" שהם בגימ' "נר", ע"י בשעה"כ (חנוכה), וע"י בדעת תבונות ח"ב ע' כט ובהערות שם.

מחברים ומעלים את הדברים מהבחינה הגשמית לבחינה הרוחנית. במשמעות זו הנר הוא בסוד צורת אדם המורכב גם הוא מנשמה וגוף, כשעבודת האדם היא להעלות, ע"י קיום התורה והמצוות, את החלקים הנמוכים והגשמיים שבו - למעלה רוחנית, דהיינו לקחת את כוחות הגוף להעלותם לבחינת "נפש", משם לבחינת "רוח", ומשם לבחינת "נשמה" שהיא חלק אלוהי ממעל. וזהו ש"נפש" היא ר"ת של כל חלקי מערכת הנר (נר, פתילה, שמן), דכיון דהנפש היא החלק הנמוך ביותר של המערכת הרוחנית שבאדם, והיא הנקראת "שיתופא דגופא"⁵, לכן בה נמצא החיבור בין הרוחני והגשמי בדומה לחיבור שבמערכת הנר, ודרכה עולים הדברים לבחינתם העליונה.

ז) וכבר רמז לזה המהר"ל, דז"ל ה"נצח ישראל" (פי"ט) "...מה זית תחלתו מר וסופו מתוק, כך ישראל תחלתו מר וסופו מתוק. ויש לך לדעת, הזית הוא עומד לדבר קדושה אלקית, ולקדש במשיחתו כל דבר שראוי אל קדושה (שמות ל, כד-לג). וכן ממנו האור, שהוא אינו גשמי..., כי יש לישראל צורה נבדלת קדושה אלקית, ואמיתת צורתו הוא השי"ת, שהוא ית' צורה אחרונה להם כמו שחתם בשםם באחרונה שם "אל"... . ומפני זה יש לזית סגולה שיש לדברים שאינם גשמיים, כי דברים הגשמיים, לשפילת מדריגתם, ימצאו מיד בשלימותן ובטובתן..., אבל דברים שאינם גשמיים לא ימצאו בשלימותם ובטובתם בתחלה, רק באחרונה, למעלת שלימותם..., ולכך ישראל, אף שהגיע צרות להם, דבר זה ראוי לישראל במה שהם קדושים אלקיים. ולכך לא נמצאו בשלימותם ובטובתם בתחלה, עד לבסוף. וזה שאמר כי תחלתו מר וסופו מתוק..., וכן...מה זית אינו מוציא שמנו רק על ידי כתישה..., כי ישראל אשר יש בהם הנפש הנבדלת, אינם חוזרים למוטב כאשר ראוי אל הנפש הנבדלת, רק על ידי יסורין. כי היסורין ממרקין ומטהרין ומסלקין פחיתות הגשמי החמרי...".

ח) ונראה שדבר זה מקביל ממש לעניינו של יוסף הצדיק, שאכן מצאנו בו ביוסף שהיה תחלתו מר וסופו מתוק כמו הזית, שהרי מי כיוסף שעבר יסורי גוף ונפש בכך שבמקום להיות בן הזקונים האהוב הוא נמכר לעבד, ועוד שהיה זה ע"י אחיו, ובהיותו בודד מאביו וממשפחתו הוא עומד יום יום בנסיונות קשים מאד לשמור על יהדותו וקדושתו, ואח"כ הוא עוד מושלך לבית הסוהר במשך שנים, ואמנם אחר היסורים האלה הוא לא רק משוחרר אלא שגם עולה לגדולה להיות מעל כלם, וכדוגמת השמן זית הזה שהוא נבדל מכלם ועולה על כלם, וזהו שלא מצאנו מלך שמולך זמן רב כ"כ כמו יוסף שמלך שמונים (בגימ' "יסוד") שנה.

ט) ובמהר"ל ראינו לעיל שהזית עומד לקדושה אלקית וממנו האור עיי"ש, ונפלא לראות שגם דבר זה רואים במיוחד ביוסף הצדיק שבזכות קדושתו הריהו בבחינת עצם האור, וכמו שהארכתי במאמר לחנוכה "האור הגנוז בחנוכה מכח יוסף" שהמשמעות בחלום שהשמש, הירח וי"א הכוכבים משתחווים ליוסף היא שהם כלם בבחינת "מאור" ואילו יוסף הוא עצם האור, והיינו בבחינת "אור הנשמה", שכמו שמצינו ברש"י בסו"פ זה בורר

⁵ היא המפעילה את כוחות הגוף בבחינת "מעשה", וכמ"ש "הנפשות העושות".

שנתן צוציתא שעמד בנסיון הקשה של עריות זכה לנר דלוק לו על ראשו, והיינו להארת נשמה (שהרי "נר ה' נשמת אדם"), וזה משום שההתגברות הגדולה על כוחות הגוף מחייבת הארה גדולה של אור הנשמה, וא"כ ק"ו וכש"כ שיוסף הצדיק שעמד בנסיונות כאלה יום יום זכה להארת נשמה⁶, וכיון שהארת נשמה שייכת לאור הגנוז נמצא א"כ שמעלתו של יוסף היא בשייכותו לעצם ה"אור" וממילא מובן שכל מי שהוא "מאור" מתבטל אליו ומשתחוה לו, וכדהארכתי שם בביאור הענין, ונמצא א"כ שיוסף אכן הריהו כדוגמת הזית שעליו כתב המהר"ל שהוא עומד לקדושה אלקית וממנו האור.

(י) זהו גם ענינו של האור של יוסף מכח התורה, שהרי יוסף הוא התלמיד חכם מבין השבטים וכדפי' האונקלוס ורש"י ש"בן זקונים" היינו "בר חכים" (וישב לז-ג), והתושבע"פ גם היא תכונתה לגלות את אורה מתוך הקשיים והיסורים, וזהו ענין ריבוי התורה הגדול שהיה בבית שני (כדהאריך מו"ר הגאון המופלא ר' משה שפירא זצ"ל ב"שיעורי סבי דבי אתונא"), וכדפי' רש"י בשהש"ר (ד-ו) עפ"י חז"ל "אמר (ישעיה נ"ד) 'כי רבים בני שוממה מבני בעולה' - הוי צדיקים העמידה לי בחורבנה יותר מצדיקים שהעמידה לי בבנינה", וה"לשם" (בספר הכללים כלל ב' ח"ב) יש לו מאמר ארוך וידוע על השפעת הרוחני הגדול והעצום שניתן דווקא לאלה שבנו את הבית השני, כי צורת התושבע"פ היא אור שמגיע דווקא מתוך החשך, וכמש"כ בתנחומא (נח-ג) שעל עמלי התושבע"פ נאמר "העם ההולכים בחשך ראו אור גדול", ככל שיש יותר חשך התושבע"פ מאירה יותר כי זוהי צורתה, כל הגלות באה בשביל גלות את העומק הזה של ההארה שבאה דווקא מתוך החשך, והתוספות על מסכתות שלמות נכתבו דווקא בזמן הגזרות והשמד של מסעי הצלב, ומשום כך זכו בעלי התוס' הנ"ל שעל ידיהם אנו לומדים את התושבע"פ.

(יא) ובאמת שההקבלה הנ"ל שבין יוסף הצדיק לזית - מבוארת מאד, שהרי מסתבר שאם הזית הוא הששי משבעת המינים, עניינו מקביל לעניינו של יוסף הצדיק שהוא הששי משבעת הרועים, וענין שניהם נובע מהספירה הששית שהיא ספירת יסוד שהיא המידה שבה נתקדש במיוחד יוסף הצדיק שעמד בגבורה אלקית מופלאה בנסיון הקשה והיום יומי של יסוד, ומכח עוצמת קדושתו הוא זכה לגדור את כל ישראל במצרים בקדושה זו, וכמש"כ בויקר"ר (אמור לב-ה) "א"כ יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה ונגדרו ישראל בזכותו".

(יב) נבקש מה' אלקינו שהקשיים והיסורים שעוברים ישראל יחזירונו בתשובה שלימה, ועי"ז תצא לאור מעלתנו הרוחנית ואור התורה שבשורש נשמתנו כדוגמת הזית שטמון בו השמן והאור והוא יוצא דווקא ע"י חבטות, קשיים ויסורים [ובשם הגאון הגדול בעל ה"פחד יצחק" זצ"ל אומרים שזהו מש"כ בגאולה - "ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים" (זכריה יד-ד), שדווקא מתוך הצרות היסורים - ישראל נותנים שמנם והגאולה באה], ויהיו כל אלה בגדר חבלי לידה לביאת הגאולה, ועל זה אמר ישעיהו (ס-א) "קומי

⁶ ובמאמר לחנוכה "התנגדות יון לגילוי האור הגנוז במאור" בארתי שזה מקביל ליונה שבזכות נאמנותה בקדושת היסוד הביאה לתיבת נח אור רוחני מהזית שבגן עדן [ודוק ש"זית" בגימ' "תיבה", כי התיבה הייתה שמורה בקדושת היסוד כנגד חטאי היסוד שגרמו למבול כידוע.

אורי כי בא אורד", ויתגלה לנו בזכות אור התורה איך "נרי בידך ונרך בידך", ואיך השי"ת הוא "אורי וישעי" ומגלה לנו את אור הישועה והגאולה, ומאותו אור יאיר השי"ת לכל ישראל ואף לי הקטן בתוכם, ואזכה גם להבא להמשיך להיות דבוק תמיד בתורתנו הקדושה, לשמוע ללמוד וללמד לשמור לעשות ולקיים, וכן לחדש חדושי תורה אמתיים שיעשו נחת רוח לפניו ית', ולא תמוש התורה מפי ומפי זרעי ומפי זרעי מעתה ועד עולם.

יג) ויהי רצון מלפניך ה' אלקי שספרי יתקבל בחיבה בין הלומדים ויעשה פירות ופירי פירות לאמיתתה של תורה, ואזכה להוציא לאור חדושי תורה רבים וספרים נוספים.

יד) גם ספר זה יוצא לאור בסיוע ידידי הגאון ר' אליעזר סאסנע שליט"א ראש כולל בליקווד ארה"ב, יהי רצון מלפני בורא העולם שיעמדו דברי התורה של ספר זה לזכותו ולעילוי נשמתו הטהורה של אביו הגאון ר' מרדכי צבי סאסנע זצ"ל שמלבד גדלותו בתורה פעל גם רבות לזיכוי הרבים, לחיזוק הדת ולהרמת קרן התורה בארה"ב.

טו) ספר זה כדוגמת הספרים הקודמים בנוי על הרבה מאמרים שזכיתי לומר במשך שנים לפני קבוצות שונות של אברכים ת"ח, בכמה כוללים⁷, וכן בועדים ובישיעורים בבתי כנסיות שונים, ועתה ערכתי אותם כדי להוציאם לאור, ותפילתי לבורא ית' שיהיו הדברים לאמיתתה של תורה, יתקבלו בחיבה ע"י הלומדים ויעשו פירות ופירי פירות.

טז) בתחילת כל מאמר או שיעור כתבתי את תוכן העניינים, ותוכן עניינים נוסף בראש הספר.

יז) מן הראוי היה לסדר גם מפתח מפורט לספר, אבל כמו בספרים הקודמים, נמנע ממני הדבר הן בגלל קוצר הזמן והן מפני ההגבלה בגודל הספר (משום כך נאלצתי גם להשמיט כמה וכמה מאמרים ושיעורים שאפשר לכותבם במקום אחר, וגם להקטין את גודל האותיות), ובלי נדר אשתדל לסדר מפתח כללי בסוף הספר על חומש "דברים".

יח) מטעם זה של חוסר מקום לא הכנסתי לספר זה מאמרים שמיוחדים לחג הפסח, למרות שפסח חל בתקופה שבה קוראים בתורה בפרשות ספר ויקרא (אבל כן הכנסתי מאמרים שמיוחדים לספירת העמר), ומ"מ נכנסו לספר מאמרים הקשורים לפסח ולשבועות אם עיקרם קשור לחומש ויקרא [ובתחילת "תוכן העניינים" ערכתי רשימה של מאמרים שקשורים לפסח או שקשורים לספירת העמר וחג השבועות], והרוצה ללמוד מאמרים נוספים בענייני דפסח יוכל לעיין ב"אורי וישעי" שמות ח"א, וכן ב"אורי וישעי" – מועדים", ובענין חג השבועות ב"אורי וישעי" – במדבר" ו"מועדים", ואקוה שיעזרני השי"ת להוציא גם ספר מועדים ח"ב.

⁷ ובמיוחד בכולל "באר יצחק", וכאן המקום להכיר תודה מיוחדת לאחים הנדיבים לבית משפחת דרויש, הרה"ג דוד שליט"א שהחזיק את הכולל עשרות שנים באהבת תורה מיוחדת, ונציב בזה נר זכרון לשני אחיו ר' שלמה ז"ל ור' יעקב ז"ל שהיו גם הם מצויינים באהבת התורה.

יט) גם בספר זה עשיתי לעיתים שימוש בגימטריות שונות, והנה הגימטריות נחשבות בעיני רבים (ובתחילה כך היה אף בעיני), כפרפראות בעלמא כדמשמע מפשטות המשנה באבות, אלא שעל הבנה זו קשה מאד, איך יתכן שהן חז"ל, והן גדולי עולם כדוגמת רבנו הגר"א ותלמידיו, עסקו הרבה מאד בזה כידוע מספריהם העוסקים בפנימיות, אלא שבאמת הגימטריה היא כלי של ביטוי לחכמה עמוקה וגדולה למי שמבין את עניינה, וזהו שכתבו ש"חכמת המספר היא יסוד כל החכמות", וש"על זה העמיד הגר"א את ספריו... אך צריך שיהיה החשבון מושכל בשכל נגלה ונעלם" עכ"ל, ובמאמר לפר' בראשית "גימטריאו"ת פירורי האו"ת של החכמה" זכיתי לבאר משהו מעומק עניינה של הגימטריה ע"ש.

כ) גם בספר זה אזכיר בהכרת תודה עמוקה את מו"ר הגאון המופלא ר' משה שפירא זצ"ל שהאיר עיני ישראל בהבנתו העמוקה בכל חלקי התורה, ובמיוחד בדברי התורה העמוקים שבבחינת "דבש וחלב תחת לשונך" שידע להורידם לארץ בצורה נכונה [ובבחינת "בתחלה היתה תורה בשמים, שנאמר ואהיה אצלו אמון, ואחר כך עלה משה והורידה לארץ ונתנה לבני אדם" (ילקו"ש משלי פ"ח רמז תתקמג)], וברוב גדלותו בתורה אפשר היה ללמוד אצלו שנים רבות ולשמוע כל הזמן דברים חדשים כיון שהיה "כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק". עם שפטירתו פגעה ברמת התורה של כל הדור, מ"מ מכה מיוחדת היא לאלפי תלמידיו אשר קנו אצלו חכמה, בינה ודעת אלקים שהגביהו ורוממו אותם והראו את העומק שלפנים מעומק שיש בתורתנו הקדושה.

כא) אף אני הקטן זכיתי לשמוע את שיעורי מו"ר זצ"ל במשך למעלה משלשים שנה ולמרות שלא חיסרתי ממנו אלא כ"כלב המלקק מן היס" [ע"י בהערה⁸], מ"מ זכיתי קצת לקבל ממנו מבט חדש והסתכלות עמוקה איך לגשת לדברי חז"ל ולדברי רבותינו, ולהבין מהי נקודת העיקר העמוקה שאותה באו לחדש בדבריהם. במאמרים ובספרים שכתבתי מובאים מאות דברי תורה ששמעתי ממו"ר זצ"ל, וגם חדושי התורה שלי הריהם בסופו של דבר פירי פירות מהתורה העמוקה שלמדתי ממנו. מו"ר אף נתן לי לערוך חלק משיעוריו ואף עבר על הרבה מהמאמרים שלי, שבח אותם ואף דחף אותי להוציאם לאור בספר כבר לפני שנים רבות, ואף שלא זכיתי אז להוציא את הספר לאור, מ"מ בסוף ימיו, כשהוצאתי את הספר על חומש בראשית, זכיתי לקבל ממנו הסכמה חמה ואף להגיש לו את הספר שיצא לאור, תוך כדי שהוא מברכני "תצליח! תצליח! תצליח!", וכמדומני שזכות ברכתו אכן היא שעמדה לי להצלחת הספר.

כב) אחרי פטירתו זכיתי לערוך ולהוציא (בהסכמת משפחתו) שני ספרים משיעוריו של מו"ר זצ"ל, בשנת תשע"ט הוצאתי את "שיעורי הגר"מ שפירא – סבי דבי אתונא", ובשנת

⁸ עפ"י מה שאמר ר' אליעזר בסנהדרין (סח). "הרבה תורה למדתי ולא חסרתי מרבתי אפילו ככלב המלקק מן היס", ונראה שהעומק בביטוי הזה בא לומר שאין מדובר רק בכמות דברי התורה אלא גם באיכותם ועמקותם, כי "יס" עניינו הוא בינה כידוע ["יס" בגימ' נ' (שערי בינה)], ו"כ-לב" עניינו הוא "כבד-לב" בלי "מח" (כדהארכתי במאמר לפר' וארא), ונמצא א"כ שר' אליעזר בא לומר בזה שלא רק בכמות לא חסר מהם אלא כטיפה מהים אלא גם באיכות לא הגיע למעט מן ההבנה העמוקה של רבותיו.

תשפ"ב את "שיעורי הגר"מ שפירא – רמב"ם הל' ת"ת". הספרים נמכרו בס"ד במהירות באלפי עותקים וזה עדות לצמא הגדול שיש בקרב הלומדים לדברי תורתו.

כג) כמו כן אזכיר בזה את מו"ר הגאון ר' שמשון פינקוס זצ"ל שזכיתי לקשר אתו במשך כעשרים שנה (וכמה וכמה מדבריו הבאתי בספר), ובמידת מה היה הוא הראשון שהכניסני לעומק של חלק האגדה שבתורה. מיוחד במינו היה הגאון ר' שמשון זצ"ל, שמלבד מעשיו הכבירים, זכה שדבורו היה נכנס ללבבות, נטע בהם יראת שמים ויצר מהפכה של קדושה בלב שומעיו הרבים. נראה שפטירתו הנוראה⁹ הייתה גזרה מהשמים לא רק למשפחתו ולתלמידיו, אלא גם לכלל ישראל, דנראה שאם היה ממשיך לעמוד על משמרתו בדורנו זה [ששטוף בנהנתנות ומוכה ע"י התקשורת הפסולה המורידה את האדם לרדידות הנמוכה ביותר] היה שואג כארי ומצליח במוסרו הטוב והעמוק להיכנס ללבבות שומעיו, ולרומם להיות עובדי ה' אמיתיים. אחרי פטירתו פרסמתי מאמר לעילוי נשמתו – "אדם ביקר", והבאתיו כאן בספר במאמר לפר' בחוקותי וספירת העמר ע"ש.

כד) הנני בהודאה רבה להורי היקרים שיחיו, לאבי מורי ר' אהרן הלוי יונגרייז שליט"א ולאמי מורתי מרת נעמי זיסל תחי', שמימי ילדותי גידלו אותי, טרחו למעני והשקיעו בי באהבה רבה, ועד היום מלווים אותי ואת משפחתי באהבה רבה, בדאגה ושאיפה לראות בטובתנו, יהי רצון מלפני אבינו שבשמים שיאריכו ימים בשמחה ובבריאות - "עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו", ימלא הקב"ה כל משאלות לבם לטובה וירוו נחת דקדושה מאיתנו ומכל צאצאיהם.

כה) ולהבדיל בין חיים לחיים אזכיר את מו"ח הגאון ר' נחום בן ר' שלום ברנהולץ זצ"ל אב"ד בת"א, ורעייתו חמותי מרת צפורה בת ר' אברהם משה קירשנבוים זצ"ל, על דאגתם, אהבתם ורוב חסדם אלינו. יהי רצון שתעמוד להם זכות התורה של צאצאיהם לנצח נצחים. אזכיר יחד עמם את בנם הבכור, גיסי ר' שלום חיים ז"ל, שהיה אהוב על הבריות ובעל חן מיוחד, הצטיין מאד במידת החסד שנהג בה ביד רחבה וברוח נדיבה בכלל, ובמיוחד בעזרתו לעולם הישיבות.

כו) אציב בזה נר זכרון לזקני אוהבי תורה וגומלי חסדים שזכויותיהם ניטעו בי ועושים פירות, סבי ר' שרגא בן ר' יצחק הלוי ממשפחת יונגרייז המעטירה, נכד הגאון ר' שרגא פייש הלוי יונגרייז רב קהילת טשטשע בהונגריה (אחיו של הגאון המפורסם ר' אשר אנשיל הלוי יונגרייז זצ"ל רבה של טשענגר ובעל ה"מנוחת אשר"), ורעייתו סבתי מרת רבקה בת ר' יהודה וינברגר זכרונם לברכה, וכן לסבי ר' חיים כהן בן הרה"ג אליהו צבי הכהן מהעיר ויילון שבפולין, חסיד גור, אוהב ואהוב על הבריות ורודף צדקה וחסד, ורעייתו סבתי מרת רבקה בת הרב אברהם גוטניצקי מהעיר קאליש שבפולין זכרונם לברכה.

⁹ אמנם זכויותיו הרבות גרמו שבמידת מה תורתו התפרסמה מאד והגיעה לציבור הרחב אחרי פטירתו והתקיים בו מעין מה שנאמר **בשמשון** שפעל במותו עוד יותר מאשר בחייו (ע"י שופטים טז-ל).

כז) כמו כן אזכיר בתודה את דודי היקרים, ר' דוד אריה בן ר' שלום שמואל קוליב ז"ל, ורעייתו דודתי מרת מרים בת ר' שרגא הלוי יונגרייז ע"ה, שבטוב לבם סייעו לנו רבות. את המאמר לפרשת תרומה "הר, שדה, בית תפלה" הוצאתי לעילוי נשמת דודי ז"ל, ואת המאמר לפר' חקת "בארה של מרים" הוצאתי אחרי לעילוי נשמת דודתי מרת מרים ז"ל.

כח) תודה מיוחדת לידיד נעורים, גאון אחד שליט"א, שעבר על עשרות מאמרים, וכן לידידי הרה"ג יצחק יאיר לוי שליט"א שסייע בעריכת הספר, יהי רצון שיזכו לשפע ברכות ברוחניות וגשמיות ולכל מילי דמיטב.

כט) ואחרון חביב, חובה נעימה לי להודות לרעייתי היקרה חסיה תחי', "אשת חיל" – "מנשים באהל תבורך", שמלבד מסירות נפשה הגדולה לחינוך בנות ישראל עוד מוסרת נפשה על תורת ותרבות צאצאיה וצאצאי צאצאיה, הן בנטילת עול הפרנסה והן בעידוד ובתפילות רבות להצלחה בתורה ובכל עבודת השי"ת, ולכן שותפה היא אתי בתורתי. יהי רצון לפני אבינו שבשמים שתזכה להמשיך בזיכוי הרבים מתוך שמחה ובריאות, ונזכה לראות יחדיו נחת דקדושה מכל צאצאינו וצאציהם, ולא תמוש התורה מזרענו וזרע זרענו מעתה ועד עולם.

אציין כאן את רשימת המאמרים הקשורים לפחות חלקית ליצי"מ וחג הפסח: ב, ט, יד, טז, יט, כא, כח, ל', לה, לו, לז, לח ומב.

ולהלן רשימת המאמרים הקשורים לפחות חלקית לספירת העמר, לג בעמר וחג השבועות: ג', י', יז, יט, כט, ל', לב, לג, לה, לו, לז, לח, לט, מב, מד, מז, מח ומט.

תוכן הענינים

ענין א

הזיווג ה"ייקר" שב"ו-יקר-א" כנגד טומאת ה"קרי"

מאמר לפרשות ויקרא ובלק.....א

תוכן הענינים: הזיווג שבנבואה – "ויקרא" של חיבה כנגד "ויקר" של מקרה וקרי. ** "והוריתיד" - הזיווג שבנבואה יוצר הריון של קדושה או טומאת קרי. ** "ויקר-א" עם א' זעירא. ** ה"ייקר" שבאמצע ו-יקר-א, ענינו הוא תורה ונבואה שהם החיבור והדבקות בו ית' ולכן הוא בגימ' ש"י כמו עולמות השכר. ** "ייקר" בגימ' ש"י הם תפילין, וכשהראהו ה' קשר של תפילין, הוא הראהו מהש-ק-י רק את הד' שמאחוריו ולא את ש"י שלפניו שהוא הנהגת השכר שרצה מרע"ה. ** בהשגה של "ייקר" שבתפילין, ובתורה ובנבואה של "ו-יקר-א" מתקן מרע"ה את אדה"ר שלא לך ביקר. ** "ו-יקר-א" הוא ה"ייקר" של דבר השי"ת כשמשני צדדיו שני הכרובים האוהבים שמשם יוצא הדיבור. ** בזכות האיתערותא דלתתא שבעשיית המשכן "כאשר צוה השם" זכה מרע"ה לאיתערותא דלעילא בהשפעה שלמה של גילוי תורה. ** בזכות ה"חיבה" שב"ויקרא" זכה מרע"ה ל"תורת פיד" בשורשה העליון, וזה מקביל לרמ"ע מפאנו שמרע"ה זכה ל"חמדה גנוזה", וב"לאמור" זכו ישראל רק ב"כלי חמדה". ** אצל בלעם היורד לבאר שחת גם הנבואה אינה "ייקר" אלא "קרי" המגיע מש"י דטומאה. ** ה"ייקר" שב"ויקרא" שבא מש"י העולמות - נאמר בכח אין סופי, אלא שכח חיצוני הגביל אותו בדווקא י"ג פעמים. ** ה"ייקר" שבזכות "יודם אהרן" בגימ' ש"י.

ענין ב'

משה ואהרן - ה"תאומים" המניקים את ישראל

מאמר לפרשות ויקרא, שמות ווארא.....יג

תוכן הענינים: י"ג דברות למשה ולאהרן וכנגדן י"ג מיעוטין לאהרן. ** להעביר את הקול האין סופי אל העם, צריך צמצום של מרע"ה וצמצום נוסף של אהרן. ** "לא קם כמשה" והא דמשה ואהרן הם "שקולים" - היינו מקבילים, כשני לוחות הברית וכהשמים והארץ שהם "תאומי צביה". ** גם גאולת מצרים היא רק ע"י הצירוף של משה ואהרן. ** ההנקה משפיעה ע"י צמצום המאפשר לקטנים לקלוט, וזהו ש"משה" בגימ' ק-ל ש-ק-י. ** י"ג הוא הביטוי להשפעת ה"אין סוף" (בבחינת ה"ייקר" של ש"י העולמות) וגילוי בעולם ה"סוף". ** ה"ייקר" המתגלה ב"ו-יק-ר-א". ** חילוקי דרגות משה ואהרן בבליטת שני בדי הארון מכה"ק.

ענין ג'

ההודאה וההתבטלות שבתפילה ובקרבנות, והכריעה ב"מודים" שבמאה ברכות ההודאה שלנו כנגד ההודאה שלו ית' וה"הוד שבהוד" שבל"ג בעמר

מאמר לפר' ויקרא.....כו

תוכן הענינים: חשיבות עבודת הקרבנות משום שהם מבטאים את ביטול כל המציאות החומרית כלפי יחודו ית'. ** עבודת הקרבנות היא "כלל גדול בתורה" כי היא מבטאת שכלל עבודתנו לבורא היא אהבה עד מסי"ג, ושורש הקרבנות הוא בקרבן אדם. ** זביחת היצה"ר ומידת הענווה הריהם כהקרבנות הנותנים לנו קיום, כיון שהריהם מורים על

ההתבטלות הגמורה, ומכריזים שאין "שניות" בעולם אלא "אין עוד מלבדו". ** תכלית המצוות היא "שידע האדם ויודה לאלקיו שבראו". ** לא רק הקרבנות אלא גם המאה ברכות מבטאות הודאה של התבטלות, וכנגד השדרה שלא כרעה ב"מודים" ונעשתה נחש. ** ההתבטלות שבתפילה והעמידה לפניו כעבד - מתוך ההכרה ברוממותו הנוראה ושכל חיי תלויים רק בו ית'. ** ההתבטלות מונחת בכך שבכל תפילתו אינו מכוין על צרכי עצמו אלא על צער השכינה בלבד, ועבודתו בתפילה היא "צורך גבוה" כמו בקרבנות התמידים שעולים לגבוה בלבד. ** ההתבטלות שבכריעה ומשמעותה. ** "ואשפך את נפשי לפני השם" - הקרבת הנפש בדיבורי התפילה כמו בהבאת קרבן. ** ההודאה של "וההודו זה בית המקדש" וההודאה של היהודים שמודים. ** "מודים אנחנו לך על שאנו מודים לך" - כי כל קיומנו היהודי הוא ב"טוב להודות להשם". ** "ההודאת בע"ד" לבוא ית' מחייבת "הודיה" וכריעה ב"מודים". ** מידת ה"הוד" כנגד "רשע וטוב לו" שלכאורה ה' "מודה" לו בעוה"ז. ** במידת "הוד" שבעצם הבריאה הוא ית' מודה שהוא צריך אותנו לכבודו, וכנגד זה בצלם אלקים אנו מודים לו שתכלית הבריאה שהאדם יודה לאלקיו שבראו (ה"הוד שבהוד" שבל"ג בעמר).

ענין ד'

באיזה אופן יהא השלחן כמזבח והאכילה כקרבן

מאמר לפי' ויקרא.....מה
 תוכן העניינים: "השלחן דומה למזבח והאכילה כקרבן" - ולכאורה זה שייך רק במי שהגיע למעלת הקדושה ולא בכל אדם שמתכוין לש"ש. ** מידת הקדושה משתייכת ליעקב אבינו, והוא זה שהרחיב את גבולות הקדושה גם על ענייני העוה"ז, ולכן המענג את השבת זוכה ל"נחלת יעקב". ** הסולם של יעקב מרומם את ענייני הרשות שמוצבים ארצה להגיע השמימה, ולא במקרה נתגלה זה ליעקב בצאתו מביהמ"ד לעולם החומר. ** יעקב נטמן לעוד י"ד שנות ת"ת, כדי שהנישואין ושאר ענייני הרשות לא יורידו אותו אלא הוא יעלה אותם בהיותו קדוש כ"מקדש". ** גם מי שלא הגיע ל"קדושה" (שבה מאכלו כקרבן), חייב ב"בכל דרכיך דעהו" במידת הטהרה (ואז מאכלו "מצוה" ששורשה ב"ואהבת את ה' אלקיך" ביצר הרע). ** בדרגת הקדושה יש למלוח את המאכל המקודש עצמו, אבל דרגת הטהרה נובעת ממעשים של קידוש החומר על השלחן - ולכן סגי במלח על השלחן. ** לכאורה משמע בדברי הגר"א שהתירוץ לסתירה אם רבי נהנה מהעוה"ז הוא שרבי נהנה לש"ש, אמנם באמת לא משמע כך בדברי הגר"א. ** "ל דכוונת הגר"א ש"ולא נהניתי אפילו באצבע קטנה" קאי אתשמיש, וא"כ אין סתירה ממה שרבי נהנה מאכילה. ** חמישה ביאורים מדוע יש להיזהר מהנאת תשמיש יותר מהנאת אכילה. ** דברי רבי שאמר "ולא נהניתי" על הנאת הגוף - תלויים אולי במח' הרשב"א והר"ן בנדרים. ** הביאור בדברי הגר"א הוא שה"ולא נהניתי" הוא משום מעלת ה"קדושה" של "רבינו הקדוש", ואזיל הגר"א לשיטתו. ** בכל דרכיך "דעהו" - דרך ההנאה עצמה, בהכרה ובכוונה שההנאה שבעוה"ז מקורה בעולם התענוג שבעוה"ב. ** הנאות העוה"ז הן "הבל הבליים" - דהיינו ריח בעלמא שעולה מההנאה האמיתית שאליה יש לכוין. ** כוונה זו שייכת במיוחד לקדושים שכבר בעוה"ז מתהלכים לפני ה' כ"בני העוה"ב" והקב"ה מטעימן מעולם השכר. ** "הנאה" בגימ' "אני", כשאצל האדם הקדוש ה"אני" מתבטל ל"אין". ** כוונת ההנאה למקורה שבעוה"ב היא כוונת "ברכות הנהנין" שמתייחסות להנאה ולא לאכילה. ** כוונת ההנאה למקורה שבעוה"ב היא כוונת "ברכות הנהנין", שמתייחסות להנאה ומייחסות אותה למקורה, וגם זה רמוז במלח שעל השלחן. ** בזכות הקרבנות חל חיבור למקור הקדושה גם על החולין שבגבולין, וראיה לזה מסברת הפרושים ומצורך המשנה לחדש ש"לעולם שוחטין".

ענין ה'

"לשם האש" – הזיווג שב"סמכוני באשיות...כי חולת אהבה אני"

מאמר לפרשות ויקרא, צו ושמיני.....עג

תוכן העניינים: המזבח מחבב כיון שהוא מבטל את מחיצה העוונות המבדלת בינינו לבוראנו. ** "לשם האש...שתאכלנו האש לגמרי" כדי שתשרף הגשמיות וישאר רק ה"ריח ניחוח" הרוחני, והרי"ז כדוגמת הדביקות שבתפילה שחלה ע"י ביטול היש הגשמי. ** "בראשית" היא "ברית א"ש" (ארץ-שמים), כי תכלית הבריה היא לחברם (וכדעבדין במצוות ביחוד קב"ה ושכינתיה), וזו משמעות האש שבמעה"ס ובחנוכת המשכן. ** האש שורפת ומכלה את החומריות ועי"כ מחברת את הארץ לשמים. ** ההקבלה שבין המקדש בכלל והמזבח בפרט לענין הזיווג והנישואין. ** כדוגמת זיווג האיש ואשתו ע"י האש, כך במקביל יש זיווג במזבח באש של מעלה ושל מטה – וזהו המכוון בפסוק "סמכוני בַּאֲשִׁיּוֹת...כִּי חוֹלַת אֶהְיֶה אֲנִי". ** הדיעות אם דבר הקב"ה עם מרע"ה מבין שני הכרובים או מעל המזבח – מקבילות א"כ לשני מקומות הזיווג שבמשכן, וזו המח' אם "בית גדול" הוא של "תורה" או "תפילה". ** "שתשים סנהדרין אצל המזבח" – כי גם בתושבע"פ יש זיווג של "אשיות" בין שני האשים של התורה שמלמעלה לתושבע"פ. ** לפי דברינו שיש זיווג באשים, יבואר העומק בכך שהאש בבית ראשון רבצה כארי ובבית שני ככלב (בחינת זיווג כלב). ** הדמעות שמוריד המזבח בגירושין - הן הביטוי לכך שבזיווג זה הגשמים כן כבו את אש האהבה. ** בחנוכת המשכן חלה "ברית ארץ שמים" ע"י שריפת היצה"ר שמקבילה לשריפת חומריות הקרבן.

ענין ו'

הובטחו המים הבוכים להיקרב במזבח במלח וניסוך המים בחג

מאמר לפר' ויקרא ולחג הסוכות.....פח

תוכן העניינים: ההבטחה למים התחתונים בשורש הבריה. ** "כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו" - כי זוהי שמחת העולם המגיע לתכלית בריאתו. ** הכבוד שמים מגיע יותר מהמים התחתונים, שהרי"ז בבחינת "ישמעו רחוקים ויבואו ויתנו לך כתר מלוכה". ** המים שבכו על ריחוקם והיותם ל"חומר" – התנחמו בשירה, וכן במלח ובניסוך המים העולים על המזבח. ** "אור הויה" בגימטריא "מוצא המים", והוא הנהר (והנהורה) היוצא מעדן ומתגשם לגשם. ** המים עולים לקראת הצדיק הנקרא "אור". ** הדמעות היוצאות מהעינים וגורמות ל"מבוכה" בבחינת "בכי הנהרות" והגשם המתגשם מהאור. ** מבחן האדם ונסיונו בעולם החומרי – האם יכיר בעילתו ושתוקק להתחבר לאור הרוחני, ועי"כ יגרום לתוספת כבוד שמים כמו בקיווי של המים התחתונים. ** ריבוי הכבוד שמים שעולה דווקא מ"גן המבוכה" של התחתונים, הריהו בבחינת המים שחוזרים להיות אור רוחני. ** זריקת אבוקות האור כלפי מעלה בשמחת בית השואבה כנגד ה"מים" של הבריה הגשמית שחוזרים להיות אור. ** הרמז להנ"ל בשורש הבריה, כשלפני בריאת ה"אור" כתוב ש"כסא הכבוד" מרחף על פני המים, ואלה הן דמעות ההשתוקקות היוצרות כבוד. ** בבכיה של רחל שבות הדמעות ל"ויהי אור" והבנים שבים לגבולם. ** כמו במליחת הקרבנות כך שערי הדמעות (המלוחות, הנלוות ל"זבחי אלקים רוח נשברה") לא ננעלו. ** "על נהרות בבל...גם בכינו" – לא בכי על הצרות אלא בכי געגועים של חולת האהבה (כדוגמת בכי הנהרות). ** "אדירים משברי ים" - כש"הדר" זה מים, ו"הדר" זה חזר ("מחזור המים"). ** "בזכות התשובה שנמשלה כמים" - שמחת המים התחתונים על החיבור מחדש, היא היא שמחת בעלי התשובה על החזרה לאור פניו. ** נחמת המים התחתונים במלח שבקרבנות כי המלח הוא דוגמא למעלת הריחוק שגורם לקירוב. ** המלח שמחבר למקור החיים מונע סירחון שבא מדבר שפרש מהחיים, וזהו שהמתנות כהונה ניתנו בברית מלח. ** נחמת המים התחתונים באמירת השירה כי גם בשירה יש תוספת כבוד

שמים כשהיא באה מהרחוקים. ** הזכיה ב"באר" מכח שירה על המים ע"י אשה, שזהו הביטוי החריף העלאת החומר למעלת הצורה. ** כאשר חכמי התושבע"פ משתוקקים להבין ד"ת, הם זוכים להתנוצצות מהאור העליון כמו בהשתוקקות המים התחתונים – וזוהי באר התושבע"פ. ** שמחת בית השואבה נעשית בעיקר ע"י הת"ח, כי הם המבינים את משמעות עילוי החומר (ה"מים") למעלת הצורה (ה"אור"). ** ריבוי האור בבית השואבה התפשט על העולם החשוך עד שיכלה אשה לברור חטים, והרי"ז תקון החושך שנגרם מחטא עץ הדעת. ** השמחה היתירה דווקא ב"חג האסיף" שבו "קראה אמי", כי אז חוזרת כנס"י למשלחה ואומרת לו "עשיתי שליחותך". ** בחג נידונים על המים, כיון שהגשם יורד רק ע"י האדם המכיר ב"טובתם" של הגשמים, דהיינו שבאו מ"האור כי טוב".

תוכן המילואים: מח' ר"א ור' יהושע אם העולם שותה מהמים התחתונים או העליונים, אינה בגשמיות אלא ברוחניות לפי שורש מידותיהם במידות הדין והחסד. ** גם בעבודתו הרוחנית יכול האדם בעבודתו העצמית רק להתחיל, אבל הצלחתו תלויה בידי ית'.

ענין ז'

השלמים, השלימות ושלש השלומות

מאמר לפר' ויקרא.....ק"ח.
 תוכן העניינים: "שלמים הם יותר שלום" וע"כ שהשלום בא גם לקישור והתאחדות. ** "ידבר שלום אל עמו" - רק ישראל שהסכימו לקבל תורה יכולים להקריב שלמים. ** "שלמים" מלשון "שלימות", והשלימות היא רצון הבורא להיטיב ולהקנות לנבראו שלימות, וקבלת הטובה משלחן גבוה מפני רצונו להיטיב אינה עבודה ע"מ לקבל "פרס" אלא "שכר". ** גם ה"שלום" הוא מלשון "שלימות" וההוכחה לכך מדור הפלגה. ** כיון שיש ניגודים בין בני האדם אז החיבור של העולם לשלמות אחת לא יחול בלי ששמו ית' "שלום" יאחד אותנו (כמו שהוא מאחד במרומיו את האש והמים). ** כשאני מברך אותך בברכת "שלום" משמעות הדבר היא שאני צריך אותך לשלמות שלי, ורק השלום שבינינו נותן לי שלמות. ** כאשר "שכינה ביניהם" אז הניגודים אינם שורש לפירוד אלא להשלמה ואחדות, וכמו ב"שלום בית" שבין הבעל והאשה. ** ב"שלום של קדרה" הקדרה חוצצת בין האש והמים שנשארו אויבים, ומאפשרת "שיתוף פעולה" ביניהם. ** השמים והארץ שהם כשלעצמם נפרדים מתחברים ע"י המלאכים ב"שלום של צפור", וזוהי ה"ברית אש" שהיא תכלית הבריאה. ** "צפורה" נקראת על שם ה"צפור" המחברת שמים וארץ, והיא אשת מרע"ה המחבר שמים וארץ ע"י התורה (הנקראת "עוף") והתפילה. ** האיחוד הגדול בשלום של נהר שהוא השלום של תורה, כי שורשו ב"נהורה" של הנהר היוצא מעדן ששם מתאחדים כל ההפכים. ** פינחס ואלהיו עושי השלום והת"ח המרבים שלום בעולם – שייכים לשלום של נהר כיון שראשם בנהורה העליונה. ** רק מי שקבל את התורה שהיא שורש האיחוד - יש לו שייכות לשלום שבקרבות ובעיקר בשלמים, ולכן שמים את הסנהדרין אצל המזבח. ** מצוות שמחה בבשר השלמים, כיון שהיא בשילוב הרוחני עם הגשמי, וזהו שילוב הימין והשמאל שבמחיתא כפים בשעת שמחה. ** בעונה ובסעודות השבת שהיא ב"רזא דאחד" - זוכים לשלימות ההתאחדות כמו ב"שלמים". ** "אם זרחה עליו השמש" בבחינת השלום של קדרה שבנר השבת, ובעומק היא הכלי לאור הגנוז, והשלום שבה הוא ה"נהורה" של האור הגנוז (בחינת ה"שלום של נהר" שבנר השבת). ** מעלת השלום שבנר שבת שייכת להתאחדות שבצורת אדם (שגם הוא "נר") וזמנה בשבת שהיא ב"רזא דאחד", ולכן בזה מסיים הרמב"ם את הל' ההתוועדות שב"מועד".

ענין ח

התביעה על "וחרד על דברי" היא המחייבת חטאת

מאמר לפר' ויקרא.....קלב

תוכן העניינים : לטעם הראשון ברמב"ן חיוב השוגג שלא פשע בחטאת אינו "עונש" אלא "נקיון" מהזוהמה, ולפי"ז צ"ל שבעבירה באונס אין זוהמה. ** הביאור לפי התנחומא בדומה לרמב"ן אבל הוא מתייחס בעיקר לזוהמה של "עבירה גוררת עבירה". ** לטעם השני שברמב"ן חיוב החטאת הוא בגלל פשיעתו שלא חרד על דבר ה' ולא נזהר מהעבירה. ** נחלקו ת"י הרמב"ן האם בחטא שנעשה בשגגה נוצרת מציאות של זוהמה שמצריכה כפרה (וכמו בבין אדם לחברו), ויסוד לזה ממח' האמוראים בריש הוריות. ** חיוב הכפרה הוא לא רק כששורש העבירה הוא ב"רצון לרע" (וכמש"כ "והרוצה לטעות יטעה"), אלא גם כשרק חסר בעבודת השמירה של "חרד על דברי" (שהרי נצטוונו "לעובדה ולשומרה"). ** בזהירות וב"חרדה על דברי" - יש מלבד ה"סור מרע" גם "עשה טוב" של כבוד שמים שזוהר על הנוהר. ** המזיד שבשוגג - החוטא אומר גם "עויתי פשעתי" כי מונח בחוסר זהירותו שמץ של עוון ופשע (משא"כ דהע"ה שהיה די לו ב"חטאתי"). ** עפ"י ביאור הגר"א במשלי י"ל שהחטא בשוגג צריך כפרה כיון שהוא נבע מעוון קודם שעשה במזיד והכניס את היצה"ר לתוכו. ** חיוב החרדה הוא גם בשאר עברות ולא רק בעבירות כרת, אבל הוא תלוי במידת החשש ובמדרגת החרד. ** יש לחקור האם בעל "יראת חטא" שנהג כשאר אינשי - נחשב לשוגג או לאנוס.

ענין ט'

מלבד ה"הודאה" (שהיא תכלית הבריאה) שבקרבן תודה, מתחייבים גם ב"שיחו

בכל נפלאותיו"

בפסח שבו "כולנו חכמים" - למרות שאין "סיפור" מחוייבים מדין "הודאה"

מאמר לפרשת צו ולפסח.....קמט

תוכן העניינים : "לעתיד לבא כל הקרבנות בטל"ין וקרבן תודה אינו בטל" - מצד מעלתו. ** כל הקרבנות מבטאים מסי"נ בגלל שהמקריב חטא, אבל מעלת הקרבן תודה היא שהמסי"נ היא מצד האהבה וההודיה להשי"ת, שבוזה מתקיימת תכלית הבריאה. ** להודות להשי"ת על כל דבר ובבחינת "כסף החוזר". ** כנגד מי ש"לא כרע ב'מודים", היהודי מודה על זה שהוא מודה, וההודאה אינה מבטלת את קיומו אלא נותנת לו קיום אמיתי ונצחי. ** ה"הודאת בע"ד" לבורא ית' על עצם מציאותו, מחייבת "הודיה", כריעה ב"מודים" וחיוב לקיום מצוותיו. ** קרבן תודה מתייחד באוכל מרובה בזמן קצר - האם משום שהכרת הטוב להשי"ת מחייבת הנהגה של עשירות. ** ביאור הנצי"ב שריבוי הלחמים הוא כדי לזמן אליו אוהבים, ועי"ז יתפרסם הנס ותתקיים תכלית הבריאה "יהודו לה"... שיחו בכל נפלאותיו". ** ה"יהודים" שייכים ל"קרבן תודה" גם מצד תפקידם בעולם בפרסום שמו ית' - "עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו". ** קושיה על הגר"ז מסיפור יצי"מ שמספרים גם למי שכבר יודע, ועי"כ שמצוות הסיפור כוללת דין "הודיה", ואותה צ"ל ב"שפתיים דולקות" כמו בשירה. ** כיון שעיקר הסיפור הוא ה"הודיה" לכן דורשים דווקא את פר' ביכורים, ולכן "חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא בעצמו יצא עתה משעבוד ממצרים". ** ההודיה על הטובות היא גם הודיה על סיבת הטובות - שהוא ית' אוהבנו ולכן מידתו היא "גואל ישראל".

ענין י

השחיתות המוסרית שבכפיות הטובה, קובעת גם לדינא דאו"ה וחז"מ

שיעור ומאמר לפר' צו.....קסט

תוכן העניינים : "ומי שהוא פותח פתחו לחבירו נפשו הוא חייב לו". ** "מקרא ביכורים" כיון "שאינך כפוי טובה" - שגם מי שלא מודה מספיק הריהו כפוי טובה. ** דברי האלשיך

(המקבילים לרמב"ן) שלצורך ה"הודאה" שבביכורים נברא העולם – ולכן עושים "עסק" גדול ומכובד סביב הבאה של פירות בודדים. ** ה"אינך כפוי טובה" קאי על ההודאה שב"מקרא ביכורים" ולא על הבאתם (שיכלה להתפרש כמו "טובה" שאנו מביאים לו משלנו), וזוהי ההתבטלות שב"השתחוית". ** "נבל ומתנכר וכפוי טובה" – כפירתו של נבל הכרמלי ועונשו שבראש השנה. ** בגלל הניתוק משורש חיותו נקרא הכופר "נבל" – מלשון "נבלה" וה"עלה שנובל". ** הכרת הטוב מוטבעת בעצם הצורת אדם, וכפוי הטובה הוא איש עוול שאין כמוהו בנמצא, וזה יוצר חיוב מוסרי כשיש בו גם נפ"מ להלכה. ** חובת הכרת הטוב מתירה להשיב טובה לעמון ומואב למרות האיסור דאורייתא בדרישת טובתם, וזהו הדין ודברים שבין בעז לרות. ** את ההלוואה שנשמטה בשביעית – מותר להחזיר, וראוי להחזיר וגם כופים להחזיר למרות שזה "תליוהו ויהיב". ** א"א לומר שזה מדין כפיה על המצוות, דא"כ מדוע כופים רק את מי שבא להחזיר ולא את מי שלא בא, וע"כ שא"א לכפות על מצווה שאינה חובה. ** לווה שאינו משלם למלוה הריהו "רשע" לא בגלל ביטול העשה (או הלאו) אלא בגלל כפיות הטובה. ** ראיות לדברינו מ"הואיל ונהנה מהנה", מהחילוק שבין מלוה לפקדון ומעוד מקומות, שחיוב הכרת הטוב יוצר נפ"מ בדיני חו"מ. ** ברוב המקרים גם אם לא שלם אחרי השמיטה הריהו "רשע" וכפוי טובה, כיון שהיה כבר רשע כשלא דאג לשלם לפני השמיטה. ** זכותו של המלוה שלא להפסיד ומותר לו לגרום בושה ללווה אם לא יחזיר, ואין הלווה יכול לומר שרצון התורה שהמלוה יפסיד. ** המחזיר חוב "רוח חכמים נוחה ממנו" נאמר למקרים שבהם אין כפיות טובה, אבל כשיש כפיות טובה אז יש ממש "חיוב מוסרי" להחזיר. ** ביאור רעק"א ש"אגב אונסיה גמר ומקני" זה רק מספק, ומהני רק בצירוף לכך ש"דברים שבלב אינם דברים". ** כפייה לאנשים שחוששים לחיוב מוסרי הריהו כ"תליוהו וזבין", ולמי שאינו חושש הריהו כ"תליוהו ויהיב". ** יש להסתפק בשיטת רש"י האם בדיעבד תועיל גם כפיה על גט בחיוב מוסרי. ** מהני זיכוי קרקע ללווה לצורך הפרוזבול כיון שבגלל כפיות הטובה אין ודאות שהלווה יתנגד לזיכוי. ** מהני זיכוי קרקע ללווה לצורך הפרוזבול כיון שבגלל כפיות הטובה אין ודאות שהלווה יתנגד לזיכוי. ** אכתי צ"ב איך כופים לכתחילה (והרי על "ועשית הישר והטוב" אין כופים), אלא שמי שיש לו נפש חייב לחוש לחיוב המוסרי למרות שאחרים באמת פטורים.

ענין יא

חיוב כפרה על עבירה באונס וביאור חטא דהע"ה בבת שבע

שיעור ומאמר לפר' ויקרא, צו ואחרי.....קצו
 תוכן העניינים: האנוס פטור הן מעונשין והן מחיוב כפרה. ** האנוס אינו צריך כפרה כדי להכין עצמו לדבקות בבוראו, כי המעשה עבירה כלל לא התייחס אליו ולא דבקה בו שום זוהמה. ** הביאור לפי התנחומא בדומה לרמב"ן אבל הוא מתייחס בעיקר לזוהמה של "עבירה גוררת עבירה". ** תמיהה על מה שמפורש בתו"כ שהאנוס כן צריך כפרה. ** לדברי הגר"א (בשתי הנוסחאות) הספיק לדהע"ה הוידוי "חטאתי" בלי לומר "עויתי ופשעתי". ** בתר"י מבואר שדהע"ה חטא במזיד, וצ"ל דהוא קאי על האיסור אשת איש, והגר"א קאי מצד חילול השם. ** את התשובה על ה"אשת איש" ועל בת שבע עשה דהע"ה כבר קודם באמירת "עויתי", והתשובה שעשה בעקבות תוכחת הנביא הייתה על הח"ה שמצד אוריה. ** בחילול השם שמצד ה"אשת איש" היה דהע"ה אנוס ולא שוגג כיון שהסיכוי שהדבר יתגלה היה רחוק. ** במהלך נוסף היה דהע"ה אנוס אף על האיסור אשת איש, כיון שכל מטרות הייתה למנוע ח"ה, ואזיל דהע"ה לשיטתו כשבקש לעבוד ע"ז כדי למנוע ח"ה. ** שני סוגי אונס – אונס של "מאי הוה ליה למעבד" שנלמד מהנערה שבשדה ואין מושיע לה, ואונס שיכל למנוע את העבירה שנלמד מהנערה לא צעקה בעיר. ** במח' האחרונים בביאור דברי הרמב"ן שהנערה האנוסה לא תיסקל

על מה שלא ידעה לצעוק. ** "ולנערה לא תעשה דבר" - האם זה "פטור" או "אזהרה" לבי"ד. ** דין "ולנערה לא תעשה דבר" – לאנוס שפשע, ודין "אין לנערה חטא מות" - לאנוס גמור. ** דברי התו"כ שהאנוס צריך כפרה קאי רק על אנוס שאמנם פטור מעונשי בי"ד אבל יש עליו טענה על שנהג שלא כדין. ** כיון שדהע"ה היה "אנוס" כדי למנוע ח"ה, לכן נהי דהוא הוצרך לכפרה מ"מ די היה לו באמירת "חטאתי". ** הצורך בתשובה על שוגג הוא בעבירה במזיד שקדמה לה, ולכן מקדימים את הזדון לשגגה משא"כ באנוס שמקדימים בוידוי את האנוס לרצון.

ענין יב

"בשבילי לא ירדה שכינה לישראל"

השראת השכינה תלויה בסילוק יצר הפירוד, וגדלות האדם תלויה בקבלת האחריות מאמר לפר' שמיני.....ריד
 תוכן העניינים: תליית החסרון בעצמו ולא בחברו – גורמת להשראת השכינה. ** "אותו יצר הרע" שבסילוקו מיד שורה השכינה - הוא היצה"ר של הפירוד, כי ה"אחד" דלעילא שורה בדווקא על "אחד" לתתא. ** תכונת ה"אחד" להשראת השכינה חלה בשלמות אצל אהרן הכהן שהוא איש השלום ואהבת ישראל. ** התו"כ "לשיטתו" בכך ששורש חטא העגל בפירוד שבמכירת יוסף, ואהרן הכהן כבר מתוקן בזה. ** אדה"ר גורש מגן עדן שהוא מקום האהבה השלמה, בנטותו אחרי הפירוד כשהאשים את אשתו. ** אדה"ר נתגרש ממקום השראת השכינה כיון שלא לקח אחריות החטא על עצמו, ותיקונו הן ע"י אהרן שלקח אחריות והוריד השכינה, והן אצל דהע"ה כשאמר מיד "חטאתי". ** האחריות על עצמו מונחת בבחירה החופשית שבשורש הבריאה, והאחריות על כל ישראל מכח הערבות. ** קבלת האחריות של הכהן הגדול על כלל ישראל ושל אהרן הכהן בפרט. ** כל יהודי מכח היותו צלם אלקים, הריחו כדוגמת הכה"ג ואחראי על קיום כל העולם. ** האדם נברא יחידי כדי שידע שבו תלויה האחריות על הבאת הבריאה לתכליתה. ** קבלת התורה של ישראל בסיני מכח האחריות על העולם, ובמבט כזה של אחריות עלינו לגשת ללימוד התורה ועבודת המצוות. ** חיוב הצבעה בבחירות מכח האחריות על כלל ישראל.

ענין יג

חטא ה"אש זרה" מתוך "אהבה על אהבה"

"הסבי עיניך מנגדי" – חובת שמירת גדרי המצוות גם מתוך השתוקקות לאלקות מאמר לפר' שמיני.....רכח
 תוכן העניינים: האהבה היתירה היא "אש זרה" למי שלא נשא אשה. ** "סמכוני בְּאִשִּׁישׁוֹת...כִּי חֹלֶת אֶהְיֶה אֲנִי" – חיבור האשים שבאיש ובאשה במקביל לחיבור האשים שבמזבח. ** מרוב אהבה הם בקשו עוד חיבור לבורא ית', כ"מצוה" של "צוותא" בלי "ציווי". ** הנישואין הריהם כ"תחבולה" במלחמת היצר שגורמת לאיזון הנכון של "שמאל דוחה וימין מקרבת". ** כיון שהם לא נשאו נשים, לכן חסר להם האיזון של "שמאל דוחה וימין מקרבת", ובמקביל בעבודת השי"ת זה גרם להם להתפרצות של אהבה יתירה בלי בקשת רשות. ** ביאורו של הנצי"ב שהשראת השכינה תחול דווקא ע"י סילוק היצה"ר המפתה את אוהב ה' ל"עבודה עצמאית". ** לעומת נדב ואביהוא שפרצו גבולות מתוך אהבה, מרע"ה "בכל ביתי נאמן הוא" ולכן נמסרו לו כל המפתחות. ** גם בזמן גילויים גדולים אין לצאת מהגבולות. ** "הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבני" - גם הדבקים באהבת ה' חייבים להפסיק מדבקותם לצורך המצוות (שהן פרנסת העולמות), ובזה נכשלו המקריבים בבמות.

ענין יד

"הייטב בעיני השם"

האם עשיית רצונו (ללא ציווי) היא "חובה" (ובמח' בעקדת יצחק)

מאמר לפר' שמיני.....רמא

תוכן העניינים: יש לבחון כל מעשה (גם כשאין עליו ציווי) - "הייטב בעיני השם", ונכלל זה בהקדמת ה"נעשה" ל"נשמע". ** "קח נא את בנד" - במח' הר"ן וה"תרומת הדשן" אם העקדה הייתה "בקשה" או גם "חובה". ** יסודו של ר' אלחנן שיש חיוב לעשות את "רצון השם", ולדעת הרמב"ן זהו המחייב לקיים את המצוות דרבנן. ** החיוב לעשות את רצונו ית' הוא מדין הכרת הטוב ותקון ה"דרך ארץ שקדמה לתורה". ** התורה"ד לומד כר' אלחנן ולכן אחרי שה' "בקש" זה נהיה חיוב על הגברא, והר"ן חולק על זה וס"ל שנשארה זו "בקשה" (ודחיית הדברים). ** דרגות רבות ב"רצון השם", ולעתים יודו כו"ע שהוא רק ממעלות החסידות ואינו חיוב, אבל לעיתים זהו "רצון תובע" עד שהעובר על רצונו שנוא בעיניו, וזה מחייב מדינא. ** "ושנאו בעיני המקום יותר מעברות חמורות מפורשות" - ובודאי שיש בכך ביטול בידים למצוות אהבת השי"ת. ** המקור של אהבת ה' או "רצון ה'" מחייב ואוסר רק כשעושה מה ששנוא לפני ה' שכנגדו יש "רצון שתובע", ולא בדברים שהשאיר השי"ת לחסידותו של האדם. ** "סברא הוא, אסור לו לאדם שיהנה מן העוה"ז בלא ברכה" - סברה של חיוב דרבנן וקיום דאורייתא. ** גם הר"ן מודה ש"רצון השם" מחייב כשהוא "רצון תובע", אבל בעקדה גלה השי"ת באומרו "קח נא" - שאין זה "רצון תובע" להקריב את בנו כנגד מה שהובטח לו. ** "ואספת דגנך" קאי על מי ש"אינם עושים רצונו כ"כ" - שמנסים להיפטר מ"חיוב" המצוות כי שומרים את "ציווי" ית' אך לא את "רצונו". ** בבחינת "עבד" מנסים להיפטר מהמצוות כ"תינוק הבורח מבית הספר", אבל בבחינת "בן" מחפשים מצוות בטענת "למה ניגרע", וזוהי בחינת ה"צוותא" שב"מצוה". ** הנשמה נכספת מעצם טיבעה לעוד ועוד רוחניות ואינה "שמחה בחלקה" המצומצם. ** "בהעלותך את הנרות" אינו "ניחומים" אלא קביעת מעלתו כ"בן עליה" כמו הנרות, ואהרן הכהן (ונכדו פינחס) "לשיטתו". ** "הייטב בעיני ה'" הן ב"סור מרע" והן ב"עשה טוב" - כ"הטבת הנרות" שהיא הכנה לקבלת "האור כי טוב". ** "הייטב בעיני השם" נובע מה"רצונו לעשות רצונך" שבעומק הנפש היהודית, ולכן ישראל הם "עושי רצונו" של מקום כיון שרצונם כרצונו. ** אין בשמותם ח' וט' כיון ששאיפתם היא לעשות ה"טוב בעיני השם", וממילא החטא אצלם אינו בעצם אלא ב"מקרה".

ענין טו

הטמטום שבמאכלות אסורות, והאם הוא חל גם בלי עבירה

ההיתר באכילת החזיר בכניסה לא"י ולאסתר בבית אחשוורוש

שיעור ומאמר לפרשיות שמיני, ואתחנן ראה וכי תצא.....רסד

תוכן העניינים: פרק א': מהו הטמטום הרוחני שנגרם כתוצאה ממאכ"ס, והאם הוא חל גם על מי שלא עבר עבירה באכילתו. ** האחרונים הסוברים שהטמטום חל גם כשאוכל בהיתר, כיון שלמדו כהראשונים שהטמטום מונח בטבע המאכלות האסורות. ** דעת המהר"ל שהתורה אינה "ספר רפואות" טבעי אלא סדר רוחני עליון, והטמטום אינו תלוי בטבע הבע"ח אלא בעבירה שבאכילתם. ** מחלוקתם ב"איסתכיל באורייתא וברא עלמא" שבשורש הבריאה או ב"עלמא" שמתחדש בכל רגע לפי האורייתא. ** הביאור במשל הרופא ושני החולים לפי הבנת הראשונים ולפי המהר"ל. ** במח' בהבנת הרמ"א שאין לינוק מישראלית שאכלה מאכ"ס, והאם מוכח מדבריו שיש לטרוח להביא אוכל כשר כשמוותר לאכול טמא בגלל פיקו"ל. ** הגר"ח"פ שיינברג זצ"ל הבין בר"ן שכשאכל מאכ"ס עפ"י חכם זה לא מטמטם, וה"ה בכל אכילת היתר (ודלא כהאחרונים הני"ל. ** הביאור בר"ן הוא שלמרות הטמטום שמצד הטבע, מ"מ האור שחל על מי שהתכוין

לשמוע לחכמים - מסיר את הטמטום. ** מיניקת שאכלה מאכ"ס בכוונה לשמוע בקול התורה – האם זה ימנע טמטום גם מהיונק (ונפ"מ האם להוכיח מהרמ"א שגם לשאר חולים צריך לדאוג לאוכל כשר). ** טמטום לא יחול על האוכל בהכשר מהודר ונתברר שהיה מאכ"ס, רק אם כוונתו הייתה בדווקא להכשר המהודר, אך לא כשאכלו במקרה.

פרק ב: הטמטום שבהיתר ה"בתים מלאים כל טוב" תלוי במח' הראשונים אם ההיתר בחפצא או לגברא ואם הוא תלוי ביצר הרע - לדעת הרמב"ן זה היתר מיוחד בחפצא של המאכ"ס בשעת הכניסה לא"י, ואילו לדעת הרמב"ם ההיתר הוא ל"חלוצי צבא" שהותר להם בשעת מלחמה, ובפשטות זה משום פקו"נ. ** משמעות הרמב"ם (בהלכה ובשו"ת) שההיתר הוא משום ש"לא דיברה תורה אלא כנגד היצר הרע". ** ההיתר משולב מפקו"נ וכנגד היצירה, כיון שבשעת שלום יש להילחם ביצירה, ורק בשעת מלחמה מתירים איסורים בגלל היצירה משום חשש הפקו"נ.

פרק ג: הטמטום פוגע בחיבור של "וידעת היום" ל"השבות אל לבבך" - האור המקיף והאור הפנימי ולימוד המוסר המחבר ביניהם. ** חומרת הטמטום שבחמץ נובעת מכך שמצרים היא הסתימה שבין השכל והלב, וזהו שה"וידעת... והשבות אל לבבך" שבסיני הוא גמר יצי"מ והחלת אמונה על כל הקומה. ** יצי"מ כתובה באיסור שרצים כיון ששם עיקר הטמטום, וזהו ש"בתים מלאים כל טוב" בגימ' "שרצים" ו"עץ הדעת" (נח"כ).

פרק ד: "וישנה... לטוב... שהאכילה קדלי דחזירי" - עומק בדברי הגר"א שהיה לה היתר כמו בכניסה לא"י - בדברי ה"פנים יפות" שהמאכ"ס נאסרו כיון שא"א לתקנם, אבל בשעת הכניסה לא"י שהוכנע כח הטומאה – אפשר לתקנם והותרו. ** הדוגמא ב"קודלי דחזירי", כי מהחזיר רואים שסופו להחזיר, ושייך תיקון זה למידת המלכות. ** אסתר "כובשת" את המלכות כמו בכיבוש א"י, ולכן הותר לה חזיר כמו שהותר לכובשי הארץ, ויתכן דהוי אפילו חלק מה"ואכלת את שלל אויבך" שנאמר בכיבוש. ** ה"וישנה... לטוב" כשהגר"א לשיטתו שה"טוב מאד" הוא הפיכת הרע לטוב.

ענין טז

בחינת הארבע מאות שבסנפיר ובקש-קש-ת (שכנגד הקש והקשת), כביטוי לפנימיות ולחיצוניות שבדיבור ובשתיקה

מאמר לפרשות שמיני ומצרע ולפסח.....רצא

תוכן העניינים: בחינת ה"ארבע מאות" שבסימני הדגים ובגלות מצרים, וביוסף הצדיק שמצילנו מה"קש" וה"קשת" של עשו וישמעאל. ** גלות הארבע מאות שנה במצרים הריהי "גלות הדיבור" שנובעת מהמוות ב"יד לשו"ן. ** הפה הסח בספור יצי"מ כתקון ללשה"ר. ** דיבורי תורה שהם "דברי אלקים חיים" כתיקון לגלות הפה במצרים, והם בחינת ה"ארבע מאות" של "חיים ביד לשון". ** ש-ת-ק מבטא את מכפלת הארבע מאות של מי שייך ל"עולם המחשבה", וזה הביאור ב"ושתיק רב" שנתקדש בקדושת הדיבור. ** "שתוק, כך עלה במחשבה" נאמר על תורת כתרי האותיות של רע"ק, שהיא מעל ומעבר למילים ולכן א"א להעבירה בדיבור אלא בשתיקה שהיא ביטול העצמיות (כמו המסי"נ של רע"ק). ** חתימתו של רב הייתה בצורת דג וחיי ארבע מאות שנה כה"סנפיר" וה"קש-קש-ת". ** החיצוניות של הגוי הפטפטן, ולהבדיל של ה"נשים" שהן "ארבע מאות". ** מערת המכפלה של העליונים והתחתונים, נקנתה ב"ארבע מאות" מכח מכפלת הדיבור והמעשה אצל אאע"ה שהיה הפוך מעפר(ו)ן ש"אמר הרבה ואפילו מעט לא עשה". ** עשו הופקע ממערת המכפלה, והוא בחינת ה"קש" וה"ידי עשו" שהם ה"ארבע מאות" דטומאה, וכנגד זה "קול יעקב" התבטא בריבוי ה"ארבע מאות" של תורה בביתר. ** "רחל ויוסף" בגימ' ארבע מאות כנגד ה"רע עין" של עשו שגם הוא ארבע מאות – ההסתר שכנגד הגילוי. ** ההסתרה שב"ש-ת-ק" זה ב' פעמים ארבע מאות, וה"סנפיר" ו"קש-קש-ת" שזה ה"הסתרה בתוך ההסתרה" שבדגים (שהם בחינת יוסף) - ד' פעמים ארבע מאות. ** ה"גילוי" שבדילטוריא שגרם לגלות מצרים, והתקון של

יוסף ל"גילוי" עריות שהיא "הדגה" שאכלו חנם במצרים. ** הצטיינותו של יוסף בברית הלשון ובברית המילה היא שמנצחת את ה"קש" וה"קשת" של עשו וישמעאל, ואת שני המצורעים "את והב" (בגימ' "מוחמד יש"ר") שיצאו מהם. ** "עוף" בגימ' "יוסף", כיון שהעופות שנושאים את כח הדיבור נבראו מה"רקק" בגימ' ת'.

ענין יז

"מקוה מים יהיה טהור" - כי מקורם בנהר היוצא מעדן

גדול יום גשמים מתחה"מ וכיום שניתנה בו תורה

מאמר לפר' שמיני, בראשית ויתרו.....שיא

תוכן העניינים: סגולת המים לטהר מטומאה. ** ההפלגות הגדולות בענין "יום גשמים" וההשוואה התמוהה למתן תורה ותחיה"מ. ** הגשם מחבר שמים וארץ ולכן נברא האדם מגשם. ** חיבור השמים וארץ הריהו תכלית הבריאה ומבואר מדוע "גדול יום גשמים". ** הגשם והאש שבמעמד הר סיני. ** האם חיבור שמים וארץ ע"י הגשם הוא משל בעלמא או חיבור רוחני ממש. ** "יאור" לשון "אור" ו"נהר" מלשון "נהורה". ** כל "מוצא המים" שבעולם נובע מ"אור הויה" שב"עדן", ויוצא משם כ"נהר" "אורות" של תרי"ג מצוות, ומכאן נובע כח הטהרה שבמים לטהר טמאים. ** "גדול יום גשמים" שבו מתחברים לארץ הגשמית השמים העליונים ולא רק מימיו של הענן. ** בניסוך המים חוזרים המים התחתונים להיות "אור", וזהו האור של שמחת בית השואבה. ** הגשמים היורדים מ"אוצר טוב" בגימ' ש-ק-י שהוא השפעת אור בצורת מים. ** כח הטהרה של המים הוא גם כשהם מהמים התחתונים בלבד, דמ"מ מוצאם הראשון מגן עדן. ** "גדול יום גשמים כיום שניתנה בו תורה", והזכרת הגשמים ביום שמחת תורה.

ענין יח

תן חלק לשבעה (ימי נדה) וגם לשמונה (ימי המילה)

מאמר לפר' תזריע ושמיני.....שכד

תוכן העניינים: "שבע יפול צדיק וקם" - מהות קימת הצדיק היא דרך שבע הנפילות שלו. ** "שבע יפול צדיק וקם" - הוא צורת בנין העולם ומערכת הקדושה, וזה הביאור בהקמת המשכן ופירוקו שבעת ימים בהקבלה לבוא שבעה עולמות ומחריבן. ** דהע"ה נפל (בבת) שבע וקם, וכיון שהתשובה שייכת ל"בינה" (דרגת ה"שמונה") לכן מעלת בעלי התשובה היא "שבע יפול... וקם". ** "בינותי - מכלל דטעה" (בשבעים), "אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן". ** גם צורת הגאולה היא של "שבע יפול... וקם", וזהו ש"בר נפלי" בגימ' "שבע", וב"מוצאי שביעית בן דוד בא". ** דהע"ה הוא השמיני שקם אחרי שבע "נפילות" בני ישי, וזהו שגם "בן ישי" בגימ' "שבע". ** שבעת ההבלים שבתקופות חיי העוה"ז, נתקנים בשמיני של תחיה"מ, והרי"ז בבחינת "שבע יפול צדיק וקם". ** דווקא אחרי שבעת ימי הערלה שמחילים את הטומאה בפועל (כנגד שבעת חטאי אדה"ר שהם "שבע יפול צדיק"), באה המילה בשמיני ומבטיחה את נצחון הקדושה על הסטי"א. ** גם הסרת ערלת הלב חלה בדווקא בשמיני, וכמו שהיה במשכן. ** אנו זוכים בארץ ישראל דווקא מתוך ההתגברות על ז' העמים המקולקלים שישבו בה, וכמו במילה אחר הערלה. ** שמחת אביו ואמו בשמיני על גבי שבעת ימי הנדה (שהם ה"שבע יפול צדיק"), בבחינת "אדם מקדש עצמו מלמטה מקדשים אותו מלמעלה".

ענין יט

קול התור נשמע בארצנו

הבדל הנאמנות שבין התור ובן היונה בקרבן היולדת

מאמר לפר' תזריע, לחג הפסח ולחג השבועות.....שמ

תוכן העניינים: היולדת תעדיף לא להקריב תור כיון שבגלל נאמנותו היא מאמללת את בן זוגו. ** בסתירה אם היונה נאמנת או לא. ** שני עניינים ב"נאמנות", זהירות מבגידיה

בבחינת "סור מרע" של ה"קדושין", וזה יש גם ביונה, ובחינת "עשה טוב" של ה"נישואין" שבזה מצטיין ה"תור". ** לומדים איסור עריות מיונה ולא מתור, כדי ללמד שמירה על הנאמנות גם כנגד תאוה. ** היולדת שמביאה קרבן לצורך קשר הנאמנות לבעלה בבחינת "עשה טוב", צריכה להתחשב בקשר הזה שאצל התורים. ** "וקול התור נשמע בארצנו" כביטוי הנאמנות ובשורת הגאולה מתוך אהבה. ** "רות" בבחינת "תור", וקשר האהבה של ה"תור" לבורא ית' התבטא בדהע"ה ש"ריוהו" לקב"ה בשירות ותשבחות.

ענין כ'

"למיחש מיבעי" ובגדרי חזקת כשרות

שיעור לפר' תזריע מצורע, קדושים ומשפטים.....שמו
 תוכן העניינים: האי לישנא בישא, אף על פי דלקבולי לא מבעי - מיחש ליה מבעי. ** האם יש "ספק" ולכן חוששים, או שאין ספק כלל בגלל החזקת כשרות. ** בח"ח משמע שאין למנוע מהמדובר טובה גם כאשר זה האופן היחידי בו אני יכול להציל עצמי, ואזיל לשיטתו שהחזקת כשרות מכרעת שהלשה"ר הוא שקר. ** גם הרא"ש כתב שאין להאמין כלל, אבל הוא כתב זאת רק בדבר שאין חשש פסידא, ולא מטעם החזקת כשרות. ** לדעת הח"ח שגם במקום חשש הפסד אסור להימנע מהטבה, ה"למיחש" מתיר רק לברוח, ולמרות שהבריחה מראה קצת אמונה בלשה"ר, מ"מ חשש בעלמא מותר. ** כנגד טענת הח"ח שיש חזקת כשרות, אפ"ל שהחזקה יכולה לעזור ל"בני גלילא" להישאר בחזקת ראויים לעזרה, אך לא לומר שלר' טרפון לא תהיה סכנה. ** כאשר איתרע החזקה ע"י הלשה"ר, אז החזקה אינה מכרעת ומבטלת את הספק, אלא רק אומרת "אל תפסלנו מספק". ** יתכן שה"למיחש" כולל הימנעות מצדקה והלוואה וגם פיטורי שכיר, ויתכן שמתיר גם לאסור או אפילו להרוג את ישמעאל בן נתניה כדין "ספק רודף". ** מצוות "בצדק תשפט עמיתך" אינה מצווה להצדיק אלא לשפוט בצדק לפי חזקת האדם, ולכן באדם שאינו מוכר אין חיוב להצדיקו שהרי יש בעולם גם רשעים. ** גם לענין קבלת לשה"ר תועיל חזקת הכשרות רק למי שהכרתיו ככשר, משא"כ לאחרים (כמו הבני גלילא) שיתכן להחשיבם כחלק מרשעי העולם אפילו מדין "כבדהו וחשדהו". ** השיטות באחרונים בביאורה של חזקת כשרות, האם היא כחזקה דמעיקרא או מדין רוב, והאם היא נקבעת ע"י מעשה העברות או זדון לבו. ** ה"למיחש מיבעי" מורה "לפקוח עינים" מנזק שבין כך יש לחשוש ממנו. ** חזקת כשרות בעדים שאינם מוכרים לנו, ובמקום נגיעה ותאוה. ** "אין לוקחין... אלא מאדם שהוחזק בכשרות". ** הרמב"ם והראב"ד לשיטתייהו גם בענין אין אדם בועל ב"ז. ** "אין אדם חוטא ולא לו". ** במקום שאין תאוה ונגיעה יתכן שחייבים לדון לכף זכות גם באדם שאינו מוכר. ** הביאור בהל' יסודה"ת שגזרת הכתוב לדון עפ"י שני עדים היא בגדרי החזקת כשרות. ** עדותם של ע"ה ושל ריקים ופוחזים. ** חזקת כשרות באדם שיש עליו ריעותא וחשש שאינו נוהג כמנהג ישראל הכשרים.

ענין כא

הצפור המשולחת החוזרת לבית המצורע

מאמר לפר' מצרע ולפסח.....שסט
 תוכן העניינים: הלשון הרע גרם לצרעת ולגלות מצרים. ** ה"מרצע" וה"מצרע" שעניינם "ארבע מאות" - מחזירים לגלות מצרים שהיא בחינת "ארבע מאות" ב"עולם, שנה, נפש". ** משמעות הדיבור והשתיקה שבארבע מאות נובעת מכך שהאות ת' היא האחרונה שבאותיות. ** "מוות וחיים בי"ד לשון" שהיא ארבע מאות, ולכן הלשוה"ר שהוא ה"מוות ביד לשון" גרם לארבע מאות של גלות מצרים ולארבע מאות של ה"מצרע". ** כח העשיה העצום של ה"יד לשון". ** הידים של הלשון מתרוממות עד למקור החיים

אבל יכולות גם לרדת עד ה"מות ביד לשון". ** כיון שאאע"ה הבין מה גדולה מעלת הדיבור שהוא כח אלקי, לכן כשפגם קצת בכח הדיבור נגזרה גלות הדיבור במצרים. ** מעלת ה"שתיקה בתרי" מתבטאת במכפלת הארבע מאות שב"ש-ת-ק". ** המצורע נטהר דווקא בצפורים שהן בחינת השלום והדיבור המחבר שמים וארץ. ** צפורה נקראת על שם הצפור המחברת שמים וארץ, והיא אשת מרע"ה המחבר שמים וארץ ע"י התורה הנקראת "עוף". ** מהלשה"ר נוצרים מלאכים שחוצצים ולא נותנים לתפלותינו לעלות. ** שתי הצפורים הם בבחינת ה"מות וחיים ביד לשון", וזהו שהצפור המשולחת חוזרת לבית ההולך רכיל.

ענין כב

צורת הבית בנויה על נאמנות בטהרה שמתקנת את חטא חוה

מאמר ושיעור לפרשות מצורע ובראשית בענין הנאמנות שבנישואין.....שפג
 תוכן העניינים: "וספרה לה" – הנאמנות של האשה על טהרת הבית היא גם לימוד השקפתי על הנישואין בישראל. ** בדברי האוהח"ק שאדה"ר חטא באונס כיון שהיה מותר לו לסמוך על אשתו שאותה נתן לו השי"ת. ** נראה שיסוד דברי רש"י הוא שלא יתכן שבביתו של אדם לא תהיה נאמנות. ** מעצם צורת הבריאה נובע שלאשה יש נאמנות מיוחדת על טהרתה, וזה משום שרצון התורה שהבעל והאשה יהיו קשורים בקשר נפשי של "אחד" ולא כבע"ח. ** האשה בבדיקתה ובנאמנותה לטהרה מתקנת את חטא חוה, וזהו ה"בטח בה לב בעלה" ("בטח" בגימ' "חוה").

ענין כג

"בתחבולות תעשה לך מלחמה" בשוחד לשטן וליצה"ר

השבח שעולה מהשטן אחר השוחד של השעיר לעזאזל, הוא גמר כפיית הרע ותכלית הבריאה בצירוף השמאל לימין
מאמר לפר' "אחרי" וליזה"כ.....שצ
 תוכן העניינים: בעבודת יוה"כ מתקיים הפסוק "בתחבולות תעשה לך מלחמה". ** מלבד עבודת התשובה הפרטית של היחיד, יש עבודה כללית לכפיית כח הרע שנוצר בעולם ע"י עוונותינו, וזהו התיקון שנעשה כשמשלחים את השעיר עם עוונותינו לעזאזל. ** "השטן" בגימ' שס"ד - הוא נמצא אמנם גם ביוה"כ אך בלי כח שלטון ובלי ה"יצר...מתגבר", וזה נובע מכך שיוה"כ הוא "יומו של הקב"ה" ושייך ל"עלמא דחרות". ** הקב"ה הוא שצונו לשלוח שעיר לעזאזל כמלך שמצווה לתת מנה מהסעודה שהכינו לו גם למלאך הרע כדי שגם הוא ישבח את ישראל הדומים למלאכים. ** השוחד כתחבולה נצרך במלחמת היצר שמתגבר להמיתנו והוא עצמו "ערום" שמפתה בערמה, וכנגדו "יהא אדם ערום ביראה" וכ"תחבולת" רב החובל כנגד גלי היצר המאיימים להטביעו. ** בכל מגע עם הרע צריך זהירות יתירה, ולכן ה"שוחד" שנותנים ליצה"ר צריך להיות לש"ש גמור כמו בשוחד של כלב בן יפונה, וזהו שהשוחד של השעיר נעשה לגמרי ע"י השי"ת. ** כשבעקבות השוחד השטן משבח את ישראל וצד הרע מודה לטוב – מתקיים ה"טוב מאד" שהוא תכלית הבריאה וגילוי יחודו שבעוה"ב, ומעין זה ביוה"כ שבעוה"ז. ** צירוף הרע לטוב הושרש כבר במעש"ב ב"טוב מאד" שבבריאית האדם, והיינו ה"וייצר" שנאמר בבריאית האדם שרומז לשמאל"ל ימין" (ר"ת ש"ל) שבבריאיתו. ** ענין הימין והשמאל שבשני השעירים הוא משום שלש"י העולמות (ר"ת שמאל ימין) זוכים ע"י שני היצרים שב"ו(וייצר) והחזרת הרע לטוב, וביוה"כ מתגלים ש"י העולמות ב"ג מידות. ** יוה"כ הוא "יום ה"נחמה" הגדול, כאשר המאה ושלוש שבשמאל מצטרף לימין ולהארת ש"י העולמות, וזהו שהנצחון הגמור על הרע לא נשלם עד תשובת הרשעים ועד הודאת השטן.

ענין כד

כפרת השעיר למי שלא שב אבל רוצה להתכפר, וכפרת יוה"כ כ"מקוה" המבטל לתוכו את הרוצה לשוב

מאמר לפר' אחרי' וליוה"כ.....תי

תוכן העניינים: האם יש משמעות לביאתם של פורקי העול לביהכ"נ ביוה"כ. ** למרות שהשעיר פועל כפרה על הקלות בלי תשובה, מ"מ החוטא שלא שב נשאר "רשע", וצ"ב מדוע שתועיל לו כפרה בלי שום בחירה ועבודה משלו. ** לדעת החזו"א שאפשר לאדם אחר להשפיע על צידקותו של בעל בחירה, א"כ מסתבר שגם אפשר לו לכפר לו על עוונותיו. ** חוץ מהיותו של הרשע אדם פרטי, הוא גם חלק מכלל ישראל השב לבוראו ביום הזה, וכיון שגם הוא רוצה בכפרה (ורק יצרו אונסו), אז מצטרף רצונו זה לעבודת הכה"ג שמכפרת בשליחותו. ** העבריינים הבאים לביה"כ ומתוודים מבחינה מסויימת עדיפים מהרשעים המתכפרים ע"י השעיר, אך במידה אחרת גרועים מהם. ** העבריינים המתוודה שייך במידת מה לעולם התשובה התלוי ב"רוצה בתשובה", כי מתוך ה"רצונו לעשות רצונך" הוא נכנס ל"מקוה ישראל ה"י ששם הוא מתבטל בים הטהרה. ** ראייה לדברים מדברי רבותינו בביאור "טבל ושרץ בידו", וביאור הדברים שמתוך שיש בלב רצונות סותרים אז יכול וידוי הפה להכריע ולהוציאו עכ"פ מכלל מומר.

ענין כה

במקביל לעבודת שני השעירים - גם תשובת הבינוני מנתקת אותו מה"אל זר שבגופו" אם היא נעשית ביוה"כ

מאמר לפרשות אחרי ואמור וליוה"כ.....תכב

תוכן העניינים: המתנה הגדולה של יוה"כ. ** תימה בדברי הרמב"ם שלא די לבינוני בתוספת מצווה אלא דווקא בתשובה, וביאור הפחד"י ש"בינוני" אינו ענין של "כמות" אלא "מידה בנפש" שרק תשובה תשנה אותה. ** כיון שיש שני סוגי שכר ועונש, לכן התיקון הוא גם בריבוי מצוות מול עברות, וגם בשינוי האישיות של הבינוני כך שלא ישאר בו צד מרידה של היצה"ר שהוא "אל זר" שמנהיגו. ** משמע ברמב"ם שיוה"כ הוא רק קץ זמן התשובה של הבינוני שפסח על שתי הסעיפים, ולפי"ז תמוה מדוע חייבים בתשובה דווקא ביוה"כ, והרי אפשר לשוב לפני כן. ** השורש לתשובת הבינוני בפגישת ופרידת יעקב מעשו (שני השעירים). ** לפי האריז"ל שהבינוני נשאר בינוני, נראה ששינוי האישיות חל רק מכח מעלת יוה"כ. ** ב"כפרות", בקרבות ובשעיר לעזאזל אפשרות הכפרה היא משום שהחטא אינו בעצמיותו. ** "ונשא השעיר את כל עוונות-תם" - שני השעירים מגלים את הבדלי המהות שבין יעקב לעשו. ** מכח יוה"כ ומכח התשובה מתרומם היהודי ומתנתק מגופו הבהמי שחטא, ולכן הוא יכול לשלוח בהמה תחתיו. ** כשהתשובה נעשית ביוה"כ שבו חיים חיי נשמה, חלה התנתקות גמורה משלטון היצר למרות שהבינוני נשאר בינוני. ** ביוה"כ הגוף "שובת" ומתגלה שה"אני" האמיתי של האדם הוא הנשמה.

ענין כו

"אשר יעשה אותם האדם" - האם לגר תושב יש אחיזה ב"תורה", וגדר זכייתו בעוה"ב כ"חסידי אומות העולם"

מאמר לפר' אחרי ולך לך.....תלז

תוכן העניינים: פרק א' - גוי העוסק בתורה הריהו ככה"ג - משמעו "עוסק" בהבנה ומחדש חידו"ת, ומכאן שיש לו שייכות לנצחיות של ה"תורה" כמו לחיי העוה"ב. ** חידושי התורה של גוי הריהם "תורה" ואסור ללומדם בלי ברכה"ת, אבל כשמחדשם

מפני "הכרע הדעת" - הרי"ז "חכמה" בעלמא ואינו מ"חסידי אומה"ע" אלא מחכמיהם. ** גם בישראל הלומד תורה מבלי שמאמין ב"תורה מן השמים" – יש להסתפק אם הוא צריך ברכת התורה ואסור ללמוד כשאינו נקי. ** בדברי הגרי"ז שרק ישראל הם "עם חכם ונבון", ובמה שיש לדון בדבריו שלמרות שהגויים הופקעו בזה אבל ג"ת שעבר גיור במקצת יש לו שייכות ל"תורה" כמו לעוה"ב.

פרק ב' - בניגוד לישראל אין לגוי חלק לעוה"ב וא"כ הוא "חסיד אומות העולם". ** בן נח שהציל יהודי - היכן מתן שכרו והאם יהא לו חלק לעוה"ב. ** רק צלם אלקים המכוון כלפי אלקים יכול לזכות לעוה"ב, וזה החילוק שבין יהודי לגוי. ** המחלל שבת נחשב ככופר במעשה בראשית רק מכח מעלת הצלם אלקים. ** גר תושב הריהו "אדם" ובן עוה"ב - רק מכח קבלה בבי"ד של ישראל. ** רק מכח הצירוף לתורה ולישראל יכולים הגויים להתעלות "מעל שמים" ולזכות לעוה"ב. ** הגויים יכולים לזכות לעוה"ב רק מדיון "לבוש הנטפל לאדם", וכ"תיק הספר" הניצל עם הספר. ** תירוץ הסתירה ברמב"ם אם העוה"ב אינו אלא לישראל או שהוא גם לחסידי אומה"ע. ** תירוץ הסתירה ב"מאמר החכמה". ** יתכן שגם גוי שהציל יהודי הריהו כהלבוש שלו למרות שאינו גר תושב, ולא קשה מדוע הרמב"ם לא כתב זאת. ** לוט ש"הציל" את אאע"ה הריהו כלבוש הנטפל לאאע"ה, ולכן הוא הולך עם אאע"ה במסעו לא"י ולעוה"ב. ** ארבעה סוגים של מצילי יהודים, וביאור ההו"א שלבלעם יהא חלק לעוה"ב.

ענין כז

הכבוד שמים העולה מהחרדה על דברי ומה"משמרת למשמרתי"

מאמר לפר' אחרי מות.....תסז
תוכן העניינים: "עשו משמרת למשמרתי" – חובת הפרישות מחשש עבירה. ** עיקר החומרה בעבירה על דברי רבנן היא כשזה נעשה מתוך זלזול בדבריהם. ** "חביבים (וערבים) דברי סופרים יותר מיינה של תורה", כיון שעל ידיהם זוהר על הנוהר האור של יראת שמים. ** צ"ב מדוע יש עילוי חיובי ואור של עבודת ה' בהרחקות היתירות של רבנן, שבמקרים רבים אפילו מבטלות את מצוות התורה. ** בהרחקות דרבנן, ובמיוחד בהרחקות הרחוקות, מתחדש כבוד שמים שהוא תכלית הבריאה, ומבואר מדוע "טובים דודיד" ומדוע הקב"ה "נתעלה באותו שופר". ** מקור לרמב"ם שעניין השופר בחזרה בתשובה, מהשופר של ר"ח אלול שהריהו "שופר של תשובה" שבא לגדור את השב בהרחקה יתירה מלחטוא פעם נוספת. ** את הטעם החיובי של כבוד שמים שבהרחקות טועמים בעיקר כשמכוונים לכבוד שמים. ** השי"ת אינו לוקח שוחד, אבל הוא נושא פנים ל"חַרְדָּעַל דְּבָרֵי".

ענין כח

עונש הפרעות כשבטל "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי", ומשמעות ה"תערובת" שגרמה למכת "ערוב" ולמחיה שבמבול

מאמר לפר' קדושים ואחרי, לפר' נח ווארא ולחג הפסח.....תעח
תוכן העניינים: המחלל הבלתי יאומן שבנפילת הגבול הגשמי, והוא "מידה כנגד מידה" כנגד פורצי הגבולות שהפגינו ונלחמו כנגד כל הבדלה רוחנית. ** הקידושין לקב"ה מחייבים היבדלות לא רק מהע"ז אלא גם מהתרבות והחינגאות שסביב לה (וכמו שראו בשואה). ** ביום שמחת תורה כשאנו מובדלים מהגויים ודבקים בקב"ה, עשו הללו בדיוק להיפך וע"י ביטול ההבדלה הם ניתנו ביד נבוכדנצר וחבריו. ** מכת "ערוב" הייתה צריכה לבוא על ישראל בגלל ה"תערובת" של ישראל במצרים, אלא שהקב"ה פדאם והטילה על המצרים. ** שורש ההבדלה בעליונות ה"צלם אלקים" על הבע"ח ("ומוראכם...על כל חית הארץ"), ועל אלה שנדמים לבע"ח ("נימשל כבהמות נדמו"). ** ה"ערוב" שהיה צריך לבוא על ישראל שנתערבו, בא בגאולה על המצרים ש"בשר חמורים

בשרם" וכל עצמם "מעורבים" בגילוי עריות בלי גדרות. ** ה"ערבים" הפרוצים בזנות כמו המצרים הם ה"שומרים" על ישראל שלא יפרצו בעצמם את הגבולות המבדילים. ** "השחתת הארץ" בערוב ובמבול הינה ביטול גבולות הישוב, וזהו שענין המבול הוא ב"בלבול הצורה" ומחייתה למים.

ענין כט

"קדושים תהיו" – "מכובדים ונאצלים תהיו"

מאמר לפרשת "קדושים" וספירת העמר.....תצא
תוכן העניינים: פר' "קדושים" בהקהל מפני שאיחודם של ישראל הוא תנאי לאיחודה של "כנסת ישראל המקודשת לי" לקב"ה, והמצוות שבין אדם לחברו ובין אדם למקום תלויים בה. ** הקדושה היא הנהגת נכבדות לכבוד הצלם אלקים, המרוממת את האדם מכל "מותרות וכיעורים". ** "אין כערך ה' אלקינו", ואין כערךה של הנשמה האלקית ששייכת לעולמות הנצח. ** תיקון המידות שלמטה ע"י בנן האישיות שלמעלה. ** ה"אני" של הלל הזקן הוא הנשמה שהיא "חלק אלוך ממעלה". ** "מאני מכבדותא" - לבוש כבוד המתייחס לנשמה הנקראת "כבוד". ** רוממות כבוד הצלם מצילה מעברות. ** תיקון המידות (וכן ה"מידות" של הספירות) בימי העמר.

ענין ל

"קדושים תהיו" ע"י עסק התורה והנישואין עימה

מאמר לפרשת קדושים.....תקב
תוכן העניינים: "קדושים תהיו" אליבא דרש"י והרמב"ן, ויש לעיין אם הרמב"ם לומד פשט שלישי - וכמו הזה"ק. ** התורה ותלמודה נובעים מאהבת השי"ת וגם יוצרים את אהבת השי"ת, ומתוך תוקף אהבת התורה - "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבזו לו". ** כוונת הרמב"ם למעלה של נישואין עם התורה - ובגדר "נפשי חשקה בתורה". ** הנצחון הגמור על היצה"ר הוא כשמשמששים בו עצמו לתאוה לתורה שזוהי צורתו הנכונה, וזוהי ביזת מצרים - לקיחת כח התאוה של מצרים והפיכתו לתאוה לתורה. ** גם לשיטת הרמב"ן הפרישות אינה "סור מרע" אלא "עשה טוב" של רוממות מתוך הכרת ערך יקרות הנפש האלקית. ** ביאור ההוא אמינא "יכול כמוני" - מכח הדבקות בו ית' ע"י תורתו. ** "אדם מקדש עצמו מלמטה מקדשים אותו מלמעלה" - והכל בעסק התורה.

ענין לא

הפצצת בתי מחבלים שפוגעת גם בשכניהם

שיעור לפרשות קדושים, וישלח ומשפטים.....תקיד
תוכן העניינים: האם מותר להפציץ מחבלים כשעלולים להיפגע מזה גויים אחרים, ובנ"פ אם יש להצטער על מיתתם. ** כשעלולים להיפגע מההפצצה יהודים לכאורה ודאי אסור, ולמרות שהיהודים בעזה הם מיעוטא דמיעוטא יש לדון אם יש בזה דין קבוע דאורייתא וקבוע דרבנן. ** ב"לא תרצח" לא כתוב "רעך" אבל בחיוב הרוצח כתוב "רעהו". ** נפש הגוי נדחית בחשבון ה"מאי חזית" (כיון שזה "מאי חזית" של איכות), אלא שיש לדון האם זה גם באופן של "מתרפא". ** ההפצצה בעזה תלויה אם מותר להתרפא בגזל ובחבלה (נטילת כליה בכח) לצורך הצלה, ותליית הדבר במח' הראשונים אם האמא יכולה להתרפא בעובר גם בלי דין "רודף". ** ההיתר של שמעון ולוי להרוג את אנשי שכס כיון שעברו על מצוות ב"נ - מתיר להרוג גם את תושבי עזה אך לא מתיר להרוג קטנים. ** שמעון ולוי הרגו את אנשי שכס שלא חטאו בפועל, כי עליהם סמך שכס במעשהו המתועב, ולכן ראוי להתנקם מהם או אפילו לחייבם כשותפים בגזל. ** יעקב אבינו התרעם עליהם על שהרגו את אנשי שכס "בחנם" - אבל באנשי עזה צמאי הדם

יודה יעקב, וכש"כ בזמן מלחמה שכל האומה נחשבת כאויב. ** "הבא להורגך השכם להורגו" שמתחדש מ"צוררים הם לכם" – מתיר להרוג גם את הטף שיהיו אויבים בעתיד. ** שמעון ולוי הרגו את כל אנשי העיר ומ"מ לא הרגו את הנשים והטף – כיון שהם אינם בכלל המלחמה ובכלל הנקמה. ** שונה הטף של מדין ושל עזה מהטף של שכם שלא היו "צוררים" אלא שמעון ולוי עשו אותם "צוררים". ** מהחשש שיהרגו משתפי פעולה שאינם בכלל ה"אויב" א"א להפציץ, אבל לגביהם יש את ההיתר הנובע מכך שהם עברו על מצוות ב"נ. ** "כזה וכזה תאכל החרב" – בשעת מלחמה "עת לשנוא ועת להרוג" ואין את כללי הפקוח נפש. ** "ויצר לו אם יהרוג הוא את אחריים" וזה אולי תלוי מאיזה סוג היתר הותר לו להרוג. ** נפ"מ בין הטעמים לענין אי חל בהורג במלחמה פגם או מעלה.

ענין לב

שיעורי ה"ואהבת" תלויים בשיעור ה"רעך"

אהבה יתירה לאשתו ולת"ח כנגד אהבה מועטת לרשעים, וגדר החיוב לעשות חסד שיעור ומאמר לפרשת קדושים ולספירת העמר.....תקל.
 תוכן העניינים: תביעה להחמיר ולהדר ב"ואהבת לרעך כמוך" שזה כלל גדול בתורה. ** "אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה" כדי שלא יאבד עי"ז קיום של "ואהבת לרעך כמוך – כמוך ממשי", והקושי שבביאור זה. ** לפי הרמב"ן מצוות "ואהבת לרעך" היא חובת הלבבות של הסרת הקנאה, וה"כמוך" מגדיר שזה בלי גבול, ולהרמב"ם המצווה מחייבת מעשי חסד - וה"כמוך" לפי ציפיותך. ** יש חילוק ב"כמוך" (שהוא לפי רצונך מחברך) בין רצונך בהטבה בפועל לבין רצונך במניעת נקמה, ולפי"ז תתורץ הקושיה על המס"י. ** לפי הרמב"ן כל ישראל נאהבים בשווה, ולפי הרמב"ם הם נאהבים בדרגות שונות לפי דרגת חיבורם אתי. ** מיעוט האהבה היתירה כאשר היא נדרשת, הריהי ביטול מצוות האהבה ואף נכללת באיסור שנאה (אבל יעקב אבינו בודאי לא שנא את לאה). ** הלשון "רעך" מבטא ששנינו מציאות אחת (של "כנסת ישראל") שנתרועעה, וגם הקב"ה בפנ"ע נקרא "רעי" לעומת המציאות של "חד הוא". ** אשתך היא יותר "רעך" ולכן היא יותר בכלל "ואהבת", והקיום כלפיה ב"כמוך ממשי" מוציא מהמבט המצומצם של גוף למבט האחדות של הנשמה באהבת כל ישראל. ** גם קרוב ושכן הריהם יותר "רעך" וכש"כ ה"חברותא", וזוהי התביעה על תלמידי רע"ק. ** תי' הסתירה ברמב"ם בענין האהבה לרשעים, דאזיל לשיטתו בענין האהבה היחסית, ולכן את הת"ח שהוא יותר "רעך" אוהבים מאד, ואת הרשע לפי דרגת רישעותו – פחות. ** יתכן שהמקור לשיטת הרמב"ם מה"תכלית שנאה שנאתים" שנאמר רק באפיקורסים ומ"לא תאבה לו" שנאמר במסית. ** האם "תכלית שנאה שנאתים" נאמר רק במינים ואפיקורסים שמסיתים ומקלקלים את ישראל, או גם בכאלו שכופרים לעצמם. ** "ואהבת לרעך כמוך" – "ברור לו מיתה יפה", נאמר אף על רשעים גדולים כהרוגי ב"ד – האם תהיה מכאן ראייה לדברינו. ** הרמב"ם לשיטתו בכבוד אב רשע, דנהי דפטור מלכבדו מ"מ אסור לבזותו.

ענין לג

טעמי איסור נקימה והנפ"מ שביניהם

האם הפגיעה מתייחסת רק לשמים למרות שנעשתה ע"י בעל בחירה

שיעור ומאמר לפר' קדושים ופר' ויגש וויחי.....תקנד.
 תוכן העניינים: הקושי הגדול לקיים מצוות נקימה ונטירה כראוי. ** הסמיכות של "לא תקום" ל"ואהבת לרעך כמוך". ** הנקמה בגויים לא נאסרה כלל, ויש בה לפעמים מעלה של "גדולה נקמה" כי היא מחזירה למפרע את הכבוד שהושפל בנפילה, ורמוז בעצם המילה "נ-קמה" שה"נפילה קמה". ** גבורת יוסף ה"צדיק" המתגבר על יצרו כולל יצר הנקמה. ** ה"חינוך" אוסר לנקום גם ב"צערא דגופא", ונראה דאזיל לשיטתו בטעם

האיסור שהנזק הוא גזרה מהשמים ולא חברך הוא שפגע בך. ** טעם "החינוך" שזו גזרה מהשמים מוקשה מאד, שהרי האדם הוא בעל בחירה ואחראי על מעשיו ומכח זה יענש על שהרע לחברו, וא"כ מדוע לא יוכל חברו לנקום בו. ** הוכחות מכמה ראשונים דלא סבירא להו את טעמו של "החינוך". ** קושיה על "החינוך" מחיוב הכרת הטוב, למרות שגם הטבת המיטיב הייתה משמים. ** קו' על "החינוך" מדין גואל הדם ומעצם חיוב הרוצח ש"נקם ינקם", אבל "החינוך" לשיטתו שאין ברצחה משום בין אדם לחברו וממילא גם לא "נקמה". ** ברמב"ן ועוד מבואר שגדר חיוב התשלומים של החובל ומזיק הוא "נקמה בהיתר", וגם זה דלא כ"החינוך" דאזיל לשיטתו שהוא צורך יישוב העולם. ** קושיות על "החינוך" מהנקמות המותרות למלך, ת"ח ולשעת מריבה. ** במח' האם יכול בעל בחירה לפגוע במישהו שלא נגזר עליו מהשמים, ובדברי הראשונים על מי שגזרת שמים עליו נתגלתה בעוה"ז - האם יענישו את הפוגעים בו. ** תירוץ "החינוך" שגם הוא לא נתכוין שהפוגע לא חטא, אלא שלמרות שהוא כן סיבת החטא, מ"מ אסרה התורה לנקום בו כדי שלא יתעלמו מכך ש"סיבת הסיבות" היא גזרת שמים. ** מדברי ה"פלא יועץ" וה"חפץ חיים" מבואר שלמדו שטעות היא להאשים את הפוגע כיון שזו גזרת שמים, ותקשינה עליהם קושיותינו הנ"ל. ** כשהאדם נידון לעצמו נחשב הוא לבעל בחירה, אבל כלפי חברו הריהו כחלק מסדר העולם, אבל זה דווקא כשהיה שוגג שאז זה מתייחס לשמים. ** מהמדרש הטוען כלפי יעקב על שאמר לבניו "למה הרעתם לי", אין הוכחה ל"חינוך", כיון שבני יעקב היו שוגגים. ** יוסף לא נקם באחיו למרות שלא היו שוגגים, כיון שנסתמאו עיניהם והיו כאנוסים בידי ההשגחה. ** התורה רוממה את יוסף להבין שהוא ית' לבדו "עושה את כל המעשים" ולהסתכל על כל מהלך המכירה בעינים של ההשגחה העליונה. ** אפשר לדחות את הראיות ל"חינוך" מיעקב, יוסף ודהע"ה מכך שעל צדיקים גדולים יש השגחה מיוחדת והם אינם תלויים בבחירתו הרעה של הפוגע בהם. ** טעמו של הרמב"ם באיסור נקימה "שהכל אצל המבינים דברי הבל והבאי ואינן כדי לנקום עליהם", ונפ"מ שיהא מותר לנקום במי שלא השאיל תפילין. ** כמה ביאורים בדעת המתיר לנקום במי שקורא לו רשע: נזק רוחני, צערא דגופא, שעת המריבה. ** היתר במי שאינו נוקם כתגובה על העבר אלא כדי "לחנך" את הלה להשאיל כלים בעתיד, וזה לפי הראשונים שלומדים שהחפצא דהאיסור הוא ה"שנאה" ולא התגובה. ** לפי "החינוך" החפצא דהאיסור הוא ה"תגובה" שמראה חוסר אמונה (והיא מצוה שבין אדם למקום), ולכן בשנאה בלי תגובה אינו עובר, וצ"ע בתגובה בלי שנאה.

ענין לד

המח' בלימוד מדין ערלה לברכת קליפת המראנצין, תלויה אם "ריבוי" משווה מבחינה דינית או גם מבחינה מהותית

שיעור לפרשות מצורע, קדושים ועקב.....תקפא

תוכן העניינים: במח' הט"ז והמג"א בברכת קליפת המראנצין, האם הדין ערלה מגלה שברכתו בפה"ע. ** במח' ה"פרישה" והט"ז האם ריבוי הוא כהיקש שמורה על השוואה דינית, או שהוא מורה על השוואה מהותית, וזוהי מח' הרמב"ם והגאונים בחציצה שברוב שיערו. ** שמעון העמסוני לומד כה"פרישה" ואת רע"ק אפשר לבאר כהט"ז ואפשר כה"פרישה", שה"לרבות ת"ח" היינו למורא דבר ה' שבפי הת"ח. ** הט"ז בהל' ברכות שסובר שאין להוכיח מדין ערלה לברכת בפה"ע, אזיל לשיטתו שריבוי אינו שווה מבחינה מהותית, והמג"א ילמד כה"פרישה". ** נפ"מ גם לגבי ברכת הריח היוצאת מקליפת המראנצין. ** הקליפות והגרעינים שאסורים בערלה מותרים ברבעי. ** רש"י לומד כהט"ז ולא כהמג"א. ** אם הזיעה שבפרי נתרבתה מ"את הטפל לפריו" מדוע לא לוקים עליה. ** סיכום השיטות.

ענין לה

ההקדמה לפר' המועדות במסי"נ שבמצוות קדוש השם וב"שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני...ירצה"

מאמר לפר' אמור ולשלשה רגלים.....תקצ

תוכן העניינים: הקריאה בפר' המועדות מתחילה ב"שור או כשב" ובמצוות קידוש השם. ** "וידבר משה את מועדי ה'..." – כיון שמרע"ה נתן לנו את מעלת ראיית הפנים במועדים. ** "יראה – יראה", בזכות המסי"נ שבעקדה זכינו למעלת ראיית פניו ית'. ** ראיות רבות נוספות לכך שזוכים לגילוי שכינה מכח מסי"נ, ולפי"ז מבואר מדוע נסמכה מצוות קידוש השם לפר' המועדות ומצרפים אותה לקריה"ת שברגל. ** לא יראני האדם וחי - אבל רואים הם בשעת מיתתו וה"ה במסירות נפשם. ** "לא יראני האדם וחי" – במח' הראשונים אם הביאור "בעודנו חי" או "וימשיך לחיות". ** פטירת הצדיקים ע"י "תוסף רוחם יגועו". ** מיתת הנשיקה וה"שקני מנשיקות פיהו" שבו יצתה נשמתו. ** אמנם עולי הרגל זוכים לראות את פניו ית' בעודם בחיים, אבל זה רק לפי דרגתם. ** גם עולי הרגלים זוכים לראית פנים מכח מסירות נפשם, והדבר רמוז בעצם המילים "עליה לרגל". ** ענין המועדות הוא בעליה מה"שבע" ל"שמונה", ולכן הקריאה במועדות מתחילה ב"שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני...ירצה לקרבן" ומצוות קידוש השם.

ענין לו

השבת והמועדים בבחינת עולמות השכר, ואהבתו לישראל המתגלה בתפילין שלו - ההכרה בשכר המצוות היא משלמות העבודה

מאמר לפר' אמור ולשלשה רגלים.....תרג

תוכן העניינים: "קבלו וקיימו שכר המצוות עליהם". ** יו"ט הוא מעין ימות המשיח ויש להכין לפניו "עירוב תבשילין". ** ההכרה בשכר המצוות נצרכת לשלמות העבודה, לפי הרמב"ן משום כבוד המצוות והכרת ערכן, ולפי רש"י משום אהבת השי"ת שהיא "כמים הפנים לפנים". ** האמונה בגאולה היא מעיקרי האמונה כיון שצורת הקשר של כלל ישראל לקב"ה הוא קשר הדדי של אהבה, ולא יתכן שהוא ית' לא יחזור לרעייתו. ** "הגואל לבני בניהם" נזכר בברכה הראשונה שהיא גם ברכת האהבה. ** השכר נזכר כבר במצווה הראשונה לאאע"ה למרות שהיא גם נסיון. ** תכלית העבודה מאהבה לקבל שכר אהבה של הדבקות בו ית', ו"סוף הכבוד לבוא" הוא השראת כבודו ית' (דהיינו שכינתו) עלינו. ** "וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל" - ממדרגתו ב"פנים אל פנים". ** התפילין שלו ית' הנקראים "יקר" הריהם הארת ש"י עולמות השכר, ומכח האהבה לישראל המונחת בתפילין הוא ית' מרגיש בראשו ובזרועו את צערם. ** אין מניחים תפילין ברגלים שהם הימים שבהם מתגלה הארת השכר מהתפילין שלו ית'. מילואים: בימות המשיח אנו כבר "קלי הבישול" שמתבשלים ב"כלי שני" של היו"ט.

ענין לז

ספירת העמ"ר "מניפה" אותנו ממערכת המידה לש"י עולמות השכר צורת ה"אדם ביקר" לעומת ה"ירק", ה"קרי" וה"ריק" של בעלי התאוה

מאמר לספירת העמר ופרשות קדושים ואמור.....תרטז

תוכן העניינים: הקשר שבין ברית המילה למצוות העמר. ** בדומה לברית המילה המקדשת את גופנו ומכשירה אותנו לקבלת התורה, גם ספירת העמר מרוממת אותנו ממדרגת בהמה שבה היינו במצרים למדרגת אדם הראוי לקבל תורה. ** כדי להגיע למעלת ה"שמונה" וה"חמשים", יש לתקן תחילה את כל מערכת ה"שבע" בלי קצורי דרך, כדחזו"ן מיעקב אבינו. ** ה"עמר" שהוא מידה ו"כמות" - מבטא כאן את ה"מהות" של

היציאה ממערכת ה"מספר" של מצרים למערכת ה"חמשים" של ה"אין מספר" ושיי העולמות. ** "עמר לגולגולת" – מידת המן שבא מהעולם הנעלם. ** "מותר האדם מן הבהמה" הוא באפשרות החיבור לאלקות, ואת זה השגנו בספה"ע. ** מיעוט קומת אדה"ר ובמקביל לזה מיעוט קומת מאכלו מבחינת "אילן" לבחינת "ירק". ** ג"ע הוא גן אילנות ולא גן ירק, כיון שבכך יש ביטוי לשכר האין סופי של התורה והמצוות. ** נטיעת ג"ע כגן עצים מבדילה בין עולם העבודה ועולם השכר, כש"מותר האדם מן הבהמה" בהתגברות הדעת על יצר הנאת הרגע למען זריעת עתיד נצחי. ** כנגד ה"יש" והאוצרות המלאים בשיי עולמות השכר, עומדים ה"ירק", הקרי" וה"ירק" של אלה שמעדיפים חי בהמה עם הנאת הרגע במקום לזרוע עתיד נצחי. ** ביאור המדרש המשווה בין המילה והעמר, וזהו ש"עמר" אותיות "מער". ** י"ג נפות בעמר כנגד י"ג בריתות על המילה. ** חטא עה"ד בבחינת אכילת ערלה, ואדה"ר שלא התאפק מושך בערלתו היה. ** ענין ה"נהמא דכיסופא" כתוב במסכת ערלה, כי מצוות ערלה מורה על איפוק בעוה"ז ועי"ז מונעת "נהמא דכיסופא" בעוה"ב. ** "אדם ביק"ר בל ילין נמשל כבהמות נדמו" - היפוך ה"יקר" ל"קרי" וה"קרי" ל"יקר". ** ה"כתר" שבעשרת הדיברות נתגלה דרך ה"שי-יש" של ה"אבני שיש טהור". ** בחינת הנצחיות של שיי שבלוחות, נתגלתה גם בדה"ה (שנולד ונפטר בשבועות) בהיותו "בן ישי-שי".

ענין לח

ל"ג בעמר - יום כבוד של תורה

מאמר לל"ג בעמר בענין ה"אור היקר" שהתגלה לרע"ק וחבריו.....תולד
 תוכן העניינים: השמחה בהילולא דרשב"י מבטאת הכרזה שהתורה היא הערך העליון ביותר בבריאה. ** כבוד התורה הוא הקשר בין פטירת תלמידי רע"ק והילולא דרשב"י. ** כבוד תורה מיוחד בחלק של פנימיות התורה. ** כתרי האותיות מורים על החיבור לנותן התורה בלימוד "סוד טעמיה ומסתרי צפונותיה". ** מעלת הי"ב של "זה" אצל מרע"ה ומכפלת הי"ב אצל ר' עקיבא ורשב"י. ** מכפלת הי"ב מבטאת את ההקבלה בין הפשט לסוד בלוחות ש"מז"ה ומז"ה הם קְּתָבִים". ** ה"יקר" של תפלין שלא נגלה למרע"ה הוא האור יקר שנגלה לרע"ק וחבריו. ** מעלת ה"אור יקר" של רע"ק בזכות היוקר שנתן לקב"ה כשהפך "ירק", "ירק" ו"קרי" ל"יקר". ** עם הארץ ההופך לתלמיד חכם הופך "קרי" ל"יקר". ** מיתתו הנוראה של רע"ק הפכה "קרי" ל"יקר". ** ההתבטלות של רע"ק ורשב"י עניינה הוא הוד שבהוד.

ענין לט

"מעשה הצלה" שהוא עצמו "מעשה הריגה" (באסון מירון)

שיעור לל"ג בעמר ולפר' קדושים ובהר בענין האסון הנורא שהיה במירון ה'תשפא.....תרגו
 תוכן העניינים: באסון במירון – האם מותר לפצוע לחלץ עצמו באופן שפעולתו עצמה הורגת פצוע אחר. ** האם יש ראייה מרשב"י שבריתו סיכנה את אשתו. ** בהצלה - "חייד קודמים", ברציחה – יהרג ואל יעבור. ** מתי שתיית המים נחשבת כ"מעשה רציחה" ויהרג ואל יעבור. ** מתי מותר להימלט מן החץ כשעי"ז יפגע חברי. ** הוכחת המג"א ממעשה דרשב"י והקושי בהבנתו לפי המחצה"ש. ** כוונת המג"א לצער שרשב"י גורם לה בבריתו. ** לפי דברינו מיושבת הוכחת המג"א בחיוב ההצלה, גם אם מודה הוא לריטב"א באיסור ההסגרה. ** אם היו הורגים אותה - אז בריחת רשב"י אינה "מעשה הצלה" אלא "גרם הריגה". ** כשהמעשה היבש לא מוכרע אם הוא "הריגה" או "הצלה" - יתכן שהכוונה תגדיר את המעשה (ובפרט לדעת רשב"י). ** בדברי החזו"א שדן להתיר בדומה "מעשה בידים" כאשר המעשה במהותו הוא "מעשה הצלה" ולא מעשה אכזרי כרציחה או מסירה. ** ראייה להתיר מפינוי ההריסות המוזכר בהקדמת

הפנ"י, כאשר המעשה מוכרע כ"מעשה הצלה" מצד התוצאה ומצד הכוונה. ** יש צד להתיר לו לחלץ עצמו אפילו אם עי"ז יהרגו שנים, כיון שגם זה מוכרע כ"מעשה הצלה" (כמו של מפני ההריסות) דאל"כ ימותו כלם. ** במח' האחרונים מדוע כשכבר נכנס שטף המים לשדהו אסור לו לפנותם. ** לרשב"י לא היה היתר לברוח (אם היו הורגים אותה) כיון שכשהצרה באה רק עליו אמרינן ד"מזלך גרם" ולא אמרינן ד"חייד קודמים". ** האם נאמר "מזלך גרם" בהימלטות מהחץ ובהטייתו כיון שהחץ עוד לא הגיע. ** באסון במירון לא שייך "מזלך גרם", ולכן יתכן להתיר לפי דרכו של הגר"ז אף במעשה בידים. ** היתר חדש לחלץ את עצמו - מהדין שמותר לעשות "מיתה במקצת" למי שהוא "רודף במקצת" (כמו כאן), ולחלק מהדיעות אף מיתה בידים.

מילואים: מתי נקרא שהנזק כבר הגיע אליו ואין להטילו על אחרים: לברוח ממש כשעיי"כ יוטל המס על אחרים. ** כשהנזק לאחרים מחוסר מעשה נוסף מותר לניזק עצמו להתעסק בהצלה. ** בעצם זה שהוא יכול לברח או לתת שוחד ולהניצל, מוכח שהנזק עוד לא הגיע אליו. ** כשחושדים בו בחנם האם מותר לו לומר "לא אני עשיתי". ** בריחת רשב"י עוררה את הרומאים לנזק מחודש לאשתו שעד כה כלל לא הייתה בכלל גזרתם.

ענין מ

בר"ה שחל בשבת - "השבת תוקעת"

מאמר לפר' אמור, לראש השנה ולשבת.....תרפא

תוכן העניינים: בראש השנה ניתנת לנו עוצמה אין סופית של "ראש". ** איך יתכן לוותר על הצלת השופר בר"ה שחל בשבת, וביאור ה"משך חכמה" שזה עצמו "עקדה". ** ההצלה שע"י השופר היא משום שעל ידו "באור פניך יהלכון", ובשבת כבר קיים "אור פניו של אדם" מהארת פניו ית'. ** "תרועה" מלשון "ריעוע" ומלשון "ריעות" הם השלבים בבריאת הזיווג של אדם וחוה, וכן הם שלבים בבריאה - כנפרדים במידת הדין שחוזרים ע"י השופר להארת פנים בפנים. ** "ה' אורי" בר"ה כיון שע"י השופר "באור פניך יהלכון", וזה משום שע"י הנפיחה בשופר מתעורר ה"זכרון ליום ראשון" שבו נפח ה' באפנו נשמת חיים בקירוב הגדול של "פנים בפנים". ** מכח האהבה אור הפנים מאיר בשבת מאור פניו ית' - גם בלי הריעות שבתרועה. ** גזרת המוות חלה כשהגביר אדה"ר את הגוף בן המוות על הנשמה, ולכן כשישראל חיים חיי נשמה מכח הנשמה היתירה שבשבת הם זוכים בחיים. ** ה"זכרון ליום ראשון" מזכיר שאדה"ר חטא בר"ה הראשון ונידון בו ע"י "מלכנו", אבל השופר מזכיר גם את בריאתו שנעשתה כדי להיטיב, בנפיחת הנשמה ובבחינת "אבינו".

ענין מא

אור התורה ו"אורו של עולם" במקדש

מאמר לפרשות אמור, ויקרא תרומה ותצוה.....תרצב

תוכן העניינים: לדעת הרמב"ן עיקר המשכן הוא בהשראת השכינה כהמשך מעה"ס, ולכן עיקרו הוא בקה"ק - בארון ששם הוא מקום התורה ומשם הדיבור אל מרע"ה. ** בביאור המח' אם ה' התגלה למרע"ה מעל הארון או מעל המזבח. ** השראת השכינה במקדש נובעת מהתורה שנמצאת שם, וזהו ש"מוריה" הוא שילוב של "הוראה" ו"יראה". ** אור התושב"כ מושפע מה"אורן" (שנקרא ע"ש ה"אור") ואור חידושי התושבע"פ מהמנורה כפתוריה ופרחיה. ** ה"כפתור ופרח" הוא אלף שמחזיר לאל"ף שהוא השורש שבתושב"כ, וזה מורה שדברי החכמים הם בעצם התנוצצות מהשכל האלקי שלמעלה. **

האורה נבראה ממקום המקדש שהוא "אורו של עולם" ובבחינה אחרת "עיניו של עולם". ** כיון שהמקדש בפנימיותו הוא "אורו של עולם" לכן חיצוניותו נראית כגלי הים. ** כל הניסים שורשם ב"אור הגנוז", ולכן במקדש היו ניסים קבועים בארון ובמנורה שמהם מושפע האור. ** פרוכת העדות מעבירה את האור הנסתר של הארון לגילוי באור המנורה, והמשמעות בבליטת בדי הארון בפרכת כשני דדים. ** השכינה שורה במקדש כיון ששם יש תורה, עבודה ויראה. ** התמיהה בחידושו של ה"אור שמח" שכל קהל חייב להעמיד ת"ת מדאורייתא ולא מתקנת יב"ג. ** מדין תורה החיוב הוא רק שתהיה מסירת תורה בכללות לדור, וקיימו את זה בירושלים כי במקום שבו נמשכת השכינה של סיני שם גם ממשיך לימוד התורה של סיני. ** עם חורבן המקדש עברה השכינה לד' אמות של הלכה שמשם יוצאת תורה, ומבואר ה"אור שמח" כי אכן בזמן החורבן יש להקים ת"ת בכל עיר מדאורייתא.

ענין מב

"ראו חיבתכם לפני המקום" - במעלת ה"אישון עינו" של עולי הרגלים ולחם הפנים - מאמר לג' רגלים ולפר' "אמור".....תשז

תוכן העניינים: בנס שבלחם הפנים מונחת "חיבתכם לפני המקום", כיון שעולי הרגלים באים לראות את פניו ית' וגם הלחם הוא "לפני תמיד". ** "מועד" - ההתוועדות של ישראל זה עם זה, והתוועדותם עם אביהם שבשמים. ** למרות ש"פני לא יראו" מ"מ לבחינה מסויימת של "ראיית פני האדון השם" זוכים עולי הרגלים. ** עולי הרגלים נשקפים ב"אישון עינו", וכיון ש"יצרנהו כאישון עינו" אז מזה נובעת שמירתם המיוחדת ברגל. ** שורש השמירה "כאישון עינו" מונח ב"ורא אלקים כי טוב" שבמעשה בראשית. ** גם כאשר ישראל ישנים מן המצוות (כבימי המן הרשע), מ"מ "לא ינום ולא יישן שומר ישראל" השומר כמו צבי. ** מעלת ה"עין בעין" היא במיוחד כשמתפשטים מהגשמיים ועולים "לרגל". ** כיון שעולים לרגל וזוכים לקירבה זו ג' פעמים בשנה, מעלה זו מתעצמת בנו כמו ב"חזקה", וזו מעלת הראיה המיוחדת של חג הסוכות. ** ראיית פנים במעשה אבות גם היא ביום "השלישי". ** ה"לחם פנים לפני תמיד" שומר על חיותו וטריותו כמו שמרע"ה שהיה לפני ה' תמיד ו"לא כהתה עינו ולא נס לחה". ** החיבה של "ואתם בני יעקב לא כליתם" רמוזה במעלת ה"היה הוה ויהיה" שבלחם הפנים. ** זלזולו של המגדף בלחם הפנים נבע מחסרונם בתפיסת שם הויה. ** אכילתו של דהע"ה מלחם הפנים קשורה לבחינת הנצחיות של "דוד מלך ישראל חי וקים". ** כח החיים שבדיבור ובלחם הפנים. ** כשהלחם הוא לפני עולי הרגלים שהם "כאישון עינו" הוא נחשב כ"לפני תמיד", ומתורצת קו' החזו"א. ** הנצחיות שבפורים כנגד לחם הפנים.

ענין מג

המגדף הריהו כ"מתאבד" והחיוב החמור על שמירת הנפש האיסור והחיוב על רציחה בבחינת בין אדם לחברו ובבחינת בין אדם למקום שיעור ומאמר לפר' אמור בעקבות אסון מרון – ל"ג בעמר ה'תשפ"א.....תשכז

תוכן העניינים: יקרות הנפש היהודית וחיוב שמירתה. ** התמיהות שבפרשת מגדף בתורה. ** השראת השכינה בישראל תלויה אם מניינם כמנין אותיות התורה. ** נשמת כל אחד מישראל נאחזת בשורשה באחת מאותיות התורה ומכח זה שורה השכינה בישראל כשם שהיא שורה על כתבי הקודש. ** שני דינים בחיוב המיתה של רוצח, מצד בין אדם לחברו ומצד בין אדם למקום. ** מגדף הריהו כמאבד עצמו לדעת כיון שבגידופו הוא כורת את עצמו משורש נשמתו שלו. ** בדעת ה"חינוך" משמע שהרציחה אסורה רק מדין בין אדם למקום, ולפי"ז נראה שהמאבד עצמו לדעת עובר ב"לא תרצח" וחמור כשאר רציחה. ** הרמב"ם הזכיר גם את ה"בין אדם לחברו", וי"ל שמחלוקתו

עם ה"חינוך" היא אם יש לאדם בעלות על עצמו, ואזיל הרמב"ם לשיטתו מ"ט לא ענשין בהודאת בע"ד. ** הרמב"ם לשיטתו שבאר את "מאי חזית" ב"אין דוחים נפש מפני נפש" (ודלא כרש"י). ** מדין "חייד קודמים" משמע כהרמב"ם אא"כ נאמר שחינו ניתנו לנו "פקדון" לשמירה, ולפי"ז "חייד קודמים" זה לא "היתר" אלא "חובה". ** "לא תרצח" כתוב בלוח השמאלי והוא מהאיסורים שבין אדם לחברו שמקבילים לבין אדם למקום. ** הרמב"ם "לשיטתו" ב"מתכוין להרוג את זה והרג את זה". ** ראייה דהוי "בין אדם חברו" מדין גואל הדם ומדין "הרוג יציל". ** המגדף גדף כלפי מעלה כיון שהוא ית' העיד בשמו ית' על טהרת כל משפחות ישראל מלבד המגדף. ** המגדף לא היה שייך לששים רבוא המושרשים בתורה ובשמו ית', ולפי"ז מובן מדוע חיוב מיתתו שונה משאר המגדפים. ** יקרות הנפש מחייבת שמירה יתירה ואפילו מחשש רחוק. ** מצאנו שהתקבלות צפופה עלולה לגרום לאסון, והנהוג ממנה יקיים מצוות חשובות של שמירת הנפש. ** "הישמר לך ושומר נפשו" קאי על שמירה רוחנית של הנפש, שבצורתה הנכונה הופכת לשמירת הנפש הגשמית.

ענין מד

השמיטה שבמערכת ה"שבע" היא יסוד בעלותנו על א"י, ובצירוף ליובל הן שתי בחינות שכר העוה"ב

מאמר לפרשות בהר ובראשית.....תשג
 תוכן העניינים: החשיבות הגדולה של מצוות השמיטה והקבלתה לכל התורה ולעוה"ב. ** תכלית מצוות שמיטה להראות שלהשם הארץ ומלואה ולכן מונחת בה כל התורה, כי גם ארץ ישראל שהיא המקום של קיום התורה בשלמות היא בבחינת כל התורה. ** קטרוג האומות על ארץ ישראל הוא כנגד כל התורה ששלמותה היא בארץ ישראל, ולכן כנגד זה צריכה התורה להתחיל ב"בראשית". ** האדם "מושבע" מעצם בריאתו וזה כיון שכל מציאותו שלו ומציאות העולם היא של ה"שבע", וזהו ענין ה"שבועה" שבה הוא מאמת את דבריו במציאות העולם שהוא "שבע". ** מציאות העולם נבראת מכח השבת ששייכת למערכת ה"שבע", ובפרט א"י ששייכת ל"שבע" ולכן תיקונה הוא ב"שמיטה" של ה"שבע" שמוציאה אותה מטומאת ה"שבעה עממין". ** "שמיטה" בגימ' "השטן" כי היא המבטלת את קטרוגו על כל התורה כלה, והעומדים בזה ובוה הם ה"גבורי כח עושי דברו". ** ש"י (ר"ת שמיטה-יובל) עולמות השכר בעוה"ב לאוהבי ה' בעוה"ז, הם בחינות ה"שבע" וה"שמונה" שמקבילות ל"עבודה" שבספה"ע ולי"מתנה" של תורה שבחמשים. ** "אוהבי" מקבלים במתנה מה"בלי גבול" שמעבר ל"משכורת". ** שכר העוה"ב שבבחינת השמיטה הוא כ"משכורת" - כדוגמת השבת שבה צריך לאכול, ואילו בבחינת היובל הריהו כ"מתנה" מלמעלה - כדוגמת יוה"כ שבו א"צ לאכול. ** תורה שעל ידי עמל ותורה שע"י השגות, ובמקביל לשכר השונה שבאלף השביעי (בבחינת "שמיטה") ובאלף השמיני (בבחינת יובל). ** ה"יש" מורכב מיו"ד - שעל שם העתיד, ומשי"ן - של פעולה, והן בחינות השמיטה והיובל, השבת ויוה"כ, השבועות והימים, השמאל והימין.

ענין מה

קונטרס בגדרי"חי אחיך עמד"- חייד קודמים לחיי חברך"

מאמר לפרשות בהר.....תשנב

תוכן העניינים: (סעיף א') דן בנושא תרומת כליות, ומה וכמה חייב אדם להקריב למען חברו. מביא את מחלוקת בן פטורא ורע"ק בשנים ההולכים במדבר וביד האחד קיתון מים. מדקדק מדוע הגמ' והראשונים הביאו דין חייד קודמים באופן שינצל בעל המים לחיי עולם, והרי לכאורה ה"ה כשיאריך רק את חיי השעה שלו.

(סעיף ד') מבאר השיטות בהבנת בן פטורא ובמה חולק עליו ר' עקיבא : ביאור הנצי"ב שאין זה ודאי שמחר לא יהיה מים ונחלקו אי חייב להיכנס לספק סכנה להצלת חברו מודאי סכנה.

(סעיף ה') ביאור ה"אחיעזר" שלב"פ שניהם שווים בזכות במים כי איסור גזל נדחה מפני פיקו"נ. מבאר שהאחיעזר מחשיב את שתיית כל המים כרציחה (ולא כמניעת הצלה כהגרש"ר) משום שזכות השני במים אינה נובעת ממצות הצלה אלא מהיתר הגזילה, וכיון שיד שניהם שווה במים לכן שתיית המים הריהי כסילוק סולם מבור דהוא רציחה בגרמא. מקשה עליו שלפ"ז היה לב"פ לומר כן רק אם יכל השני בפועל להתגבר על הבעלים ולגזול את המים, ולכן מבאר שגם אם יכל השני לקחת המים בפועל כשהבעלים אינם מפריעים לו נחשב זה שההצלה מזומנת לפניו (משא"כ כשאינו יכול לקחת המים בעצמו אף אם לא יפריעו לו), ונפ"מ לדינא מזה אף לרע"ק במכשירים רפואיים שיכול החולה להתחבר להם בעצמו. מבאר שלרע"ק אין היתר לשני לגזול המים מהראשון בטענה שחיי קודמים דהרי זה כגזלת חיים. מבאר שלב"פ כשאחד בעל גוף גדול מחברו יחלקו לפי הצרכים (דכך היא החלוקה בחיות), אבל כשגופם שווה אלא שאחד שתה כבר לפני המחסור, יחלקו המים בשווה אף דע"ז יראה האחד במיתתו של חברו (ודברי העל"נ בזה צ"ע).

(סעיף י"א) ביאור המנ"ח בב"פ שכ"א מצווה להציל רק את חברו ולתת לחבירו את כל המים (ונפ"מ בגדול וקטן). דן אם צריך לתת לחבירו בפועל או לא. מקשה עליו דא"כ אסור לאף אחד לשתות, ומהו "ישתו שניהם", חוקר אם חייך קודמים לרע"ק הוא הכרעה גמורה או שהוא רק קדימות בין שוים (ונפ"מ בגדול וקטן), ותולה זאת במח' המהרי"ט והמנ"ח בבאורם מדוע צריך לתת את הכר היחיד לעבד עברי. [מבאר את המנ"ח במה שחולק על תוס' שההיתר להיזרק על תינוק הוא משום דחייך קודמים בהצלה, ולא משום שוא"ת ברציחה, ומוצא נפ"מ ביניהם אם יכול לצדד עצמו כדי שיזרקוהו]. מביא שהגר"ח (שהוכיח מב"פ כהרמב"ם שיהרג ואל יעבור אף בשוא"ת ודלא כתוס') לומד כהמנ"ח. מביא שהקשה עליו אבהא"ז מהיכי תיתי דצריך ליהרג על הצלה, והחזו"א הקשה עליו דגם על הצלת נפשו הוא מצווה, וע"כ הסיק החזו"א דמוכח כתוס' דשוא"ת, וטעם ב"פ משום שאפשר לחלק המים לשני חיי שעה, ואף לרע"ק אדם שלישי יחלק לשניהם ולא יציל אי' לחיי עולם, ולכן נצרך הוא לגזיה"כ דחייך קודמים. מבאר שהמנ"ח והגר"ח יענו שרציחת (או מניעת הצלת) חברו חמורים מרציחת עצמו. מבאר מחלוקתם, דלהחזו"א יש לפני שתי מצוות הצלה, ולהגר"ח הנידון הוא אי הפקו"נ שלי מתיר מניעת מצוות הצלת חברי, [ועוד נחלקו אי השוא"ת הוא קולא בחומר העבירה או חוסר הכרעה בין הנפשות, ונפ"מ אי שרי להציל עצמו בדיבור של הלבנת פני חברו].

(סעיף ט"ז) מבאר שנחלקו ראשונים בביאור "מאי חזית", דלרמב"ם הוי סברא שבין אדם לחבירו דאין דוחין נפש מפני נפש, ולרש"י זה משום העבירה כלפי שמיא שאין לה היתר בלי "ריוח" של נפש. תולה את מחלוקתם בהבנת החזו"א והגר"ח, ומתרץ עפ"ז את קושיית האבהא"ז, דהגר"ח כרש"י, וגם על עבירת "לא תעמוד" אסור לעבור בלי ריוח נפש.

(סעיף י"ח) מחדש לפי"ז נפ"מ לדינא בתשלומי שכיר כשפיקו"נ לשניהם, ותולה זאת ברש"י וברמב"ם. דן במי ששיעבד עצמו לפיקו"נ, מביא ראייה משו"ת הרא"ש במיניקת ודוחה, מבאר שבמיניקת יש צד לחייבה לקיים שיעבודה גם משום שהיא הרגילתו אליה ותולה זאת במח' האו"ש והאג"מ. דן אם לתלות ברש"י וברמב"ם את פסק הגר"י אברמסקי ז"ל ברופא שלפניו שני פיקו"נ כשהאחד כרוך בעבירה, ואם לחלק בין כשבעבירה גופא להצלת האחד מונחת הזנחת השני. מביא מחלוקת אם גם בטרפיפה ועובר אמרי' מאי חזית, ומבאר שהמנ"ח לשיטתו בזה דס"ל כרש"י, משא"כ להרמב"ם אין לעשות על חשבון חברו אף אם הפסדו בנפשות קטן יותר.

(סעיף כ"ג) מבאר שלדעת הרמב"ם מחללין שבת לצורך חושיב"ס אף בדבר שאין במניעתו סכנה ורש"י אוסר, ונחלקו אם "הותרה" או "דחוייה" כדבארו אחרונים (דלא

כהכס"מ), ועפ"י אזלו לשיטתייהו גם במאי חזית, ולהרמב"ם ד"הותרה" היה מותר לעבור על איסור רציחה מפני פיקו"נ, ולכן הוצרך לטעם שאין דוחין נפש מפני נפש. מבאר בעוד טעם שהרמב"ם פליג על רש"י עפ"י האו"ש שהקל הקל תחילה לא נאמר למסוכן עצמו. מבאר במהלך נוסף שהרמב"ם לא פליג על טעם רש"י אלא דס"ל דזה לא יספיק כשידוע (עפ"י הקדימויות בהוריות) דדם דידיה סומק טפי. מבאר גם אמאי לא ס"ל לרש"י כהרמב"ם.

(סעיף כ"ו) מקשה על ביאור החזו"א בב"פ מע"ז כ"ז דאין משגיחין בחיי שעה במקום חיי עולם, מביא את תירוצו בספר ודן בבאורו. מביא את תירוצו בגליונות הגר"ח שה"מחר"י (שלצורכו רוצה לשמור המים) אינו מזומן ומקשה על זה. מבאר כהאופן השלישי שאמר החזו"א שרע"ק חידש שחיי עולם עדיפים ולכן גם אדם שלישי יתן לאחד את כל המים, מבאר זאת ומתיר לפי"ז הקושיות.

(סעיף ל"א) מביא מהתו"כ שגם ב"פ דרש מ"וחי אחיך עמך" אלא שלמד מזה שחיי שניהם שוים, ולפי"ז באר האבי עזרי שלב"פ בדוקא ימותו שניהם בשותפות גורל אחת (ומדקדק כך אף במלבי"ם). דן לפי שיטתם מה הדין בקטן, ומה יעשה אדם שלישי. מתיר את החזו"א (שבאופן הראשון) שגם הוא למד כהתו"כ אלא דס"ל שזה רק בצירוף לחיי שעה. מבאר שלפי"ז לשיטות האבי עזרי והחזו"א בספר אין מקור שרע"ק חולק אלא רק שכשיתחלקו יאבדו חיי עולם, ומתיר לפי"ז הדקדוק בגמ' שכשכל הנידון הוא לחיי שעה או צער מודה רע"ק שלא אומרים חייך קודמים, וכן נפ"מ כשלבעל המים יש רק חיי שעה ולשני חיי עולם.

(סעיף ל"ו) מבאר עפ"י מח' הרקנטי והרדב"ז אם חייב להפסיד איבר להצלת השני, ונפ"מ אם חייב אדם לתרום מאבריו להצלת חולה. דוחה דאפשר דהרקנטי חייב רק כשהאבר שלו היא סיבת צרתו של חברו, דהוי כרודף שלא באשמתו שאף שאין עליו חיוב של רודף מ"מ צערו נדחה לצורך ההצלה (עפ"י יסוד הגר"ח בבאור רדיפת עובר), ומבאר עפ"י את הרמ"א שבני הכפרים מחויבים לגלות ממקומם כדי למנוע גלות מבני העיר המרובים. מביא מרבנו ברוך שמי שאנסוהו מותר לקצוץ בכוח אבר מחברו, ודן אם זה משום דס"ל כהרקנטי שהלה חייב לתת למענו האבר, או שאע"פ שהלה אינו חייב מ"מ מותר לו לקחת האבר בע"כ [דן אם גם לאדם שלישי (רופא וכדו')] יהיה זה מותר (או חובה)]. דן אי לרבנו ברוך מותר אף לחולה לחטוף אבר או דיש לחלק בין אונס ל"מתרפא". מוכיח מהא ד"בכל מתרפאים חוץ משפכ"ד וכו' שלחבול מותר אף בע"כ (והראב"ד יחלוק), מבאר שזה רק להצלת נפש ולא להצלה מיסורים, ורק כשהסכנה וההצלה ברורים. דן במה שמשמע בב"ח ובט"ז בסיעה שהקיפום עכו"ם (ובסמ"ע בדיני מוסר) דלא כהרמב"ם הנ"ל.

(סעיף מ"ב) מביא מג"א שהוכיח מבריחת רשב"י למערה שמותר להציל נפשו אף אם בכך גורם צער לחברו וכן שחברו חייב לסבול צער כדי להצילו. מקשה על מחצה"ש (שבאר שהוכחתו מדמשמע שאסור לאשתו לגלות היכן הוא) דעל זה צריך אף למסור נפש, ולכן מפרש במג"א דאם לא היתה חייבת לסבול צער היה לרשב"י אסור לברוח ולגרום לה צער (ולפי"ז המג"א בדומה לרקנטי שמחייב לתת איבר).

(סעיף מ"ד) מקשה על המג"א דלכאורה היה מותר לרשב"י לברוח גם אם היו הורגים את אשתו דהרי חייך קודמים, דן בדברי הרמ"א שמותר להציל עצמו לפני שהגיע הנזק אליו אף אם בכך יגרם הנזק לזולתו, מבאר בירושלמי דאמת המים מה סיבת האיסור להוציא המים לאחר שנכנסו, דבגר"ז משמע משום ד"מזלך גרם", ובערוה"ש משמע שאסור רק משום שאז "עושה בידים" הנזק לאחר. מבאר שלפי"ז יוצא שמותר לברוח מגזירה אף אם ע"י כך ינזק אחר וכמפורש באמ"ב, ובדומה בחו"י (שנפסק להלכה) שמתיר לשבוי לברוח אף שבכך ינזקו השבויים האחרים. מקשה על זה מירושלמי מפורש שאין לברוח ממס אם ע"י כך יפול נטל המס על אחרים (והמהריב"ל מוכיח בדומה מיבמות ע"ט לגבי

מפיבושת). מתרץ בשני אופנים א) מותר להתעסק בטובת עצמו אף כשבכך יגרם לחברו נזק שאינו מידי אלא מחוסר מעשה נוסף מצד המזיק, ולפי"ז מחלק בין שבוי לאמת המים ובין סוגי המיסים (ולדרך זו נאסר לדהמע"ה להציל את מפיבושת כיון שהוא אדם מהצד, ומתורצת גם קו' הנו"ב). ב) רק במיסי המלך שחלים מדינתא דמלכותא נחשב שכבר חל עליו הנזק, אך במיסי אנסים שלא חלו מותר לו להציל עצמו אף כשינזק חברו, מבאר לפי"ז מח' הערוה"ש והאמ"ב ומתיר לכו"ע להתכופף כשחץ שלוח לעברו אף אם בכך יפגע חברו. דן לפי"ז בדברי הח"ח במי שחושדים בו על מעשה שעשה חברו. תמה לפי"ז על המג"א שמשמע ממנו שאם היו הורגים את אשת רשב"י היה אסור לו לברוח למרות שהנזק עוד לא הגיע אליו, מתרץ ששאני רשב"י שבריתו מולידה נזק מחודש לאשתו שכלל אינה מעורבת בענין, דן לפי"ז נפק"מ בחץ השלוח דלעיל. מוכיח עפ"י שהמג"א יתיר לגרום צער לחברו שאינו מעורב בענין ולהתפרא באבר שלו (משא"כ לפי המחצה"ש). מתרץ את קו' הנצי"ב על המג"א.

(סעיף נ"ח) מביא נצי"ב שדייק בנדה ס"א שאם היה לר"ט ברור שבני גלילא לא הרגו היה נכנס לספק סכנה בשבילם ממידת חסידות או לצער מהשלטונות מעיקר הדין. דן דיתכן דאף לצער גדול לא היה חייב אלא ממידת חסידות. מביא שהאגודת אזור הוכיח מסוגיא זו להיפך (שא"צ להכנס לספק סכנה), ומבאר שנחלקו אי יש דין שלא להציל רוצחים. מביא מהמפרשים אי מותר להסתכן כשאנו חייב. מביא עמודי אור שאף אי צריך להסתכן מ"מ זה רק אם חברו ינצל בודאי (מבאר שלפי"ז צ"ל דלה"ג הירושלמי כב"פ וכך הלכה), והנפ"מ שמוזה אף לדין.

(סעיף ס"ג) מביא ח"ח שלמיחש ללשה"ר פ"י רק לשמור עצמו אך אין היתר לפגוע במדובר או להימנע מלהיטיב לו משום שאין זה ספק אלא חשש בעלמא, ור"ט נמנע מלהחביאם רק משום שיכלו להתחבא לבד. מבאר שלצורך שמירת עצמו מנזק מותר להימנע מלהיטיב (ולענין זה לא מהני חזקת כשרות). דן כנ"ל אף בחשש נזק ממון כששמע לשה"ר על עני שהוא ליסטים או שהוא עשיר. מביא פוסקים החולקים על הח"ח ומתירים לפטר משרת שיצא קול שהוא גנב. מבאר שהח"ח לשיטתו בקושיתו בביאור"ל, מתרץ ומבאר שיש שני דינים בסילוק חזן ממשרתו. מבאר עפ"י מה שמצינו בספק רודף בנפשות קולא לנרדף משום "הבא להורגך", מבאר שהוא משום "חייך קודמים", וה"ה בספק רודף על ממון. תמה על ראיית הח"ח מהמהרי"ק וממהימן כבי תרי. מביא כמה פוסקים שמותר לניזק לעשות דין לעצמו אף שכבר הוזק וגם עפ"י אומדנות ברורות שידועות רק לו.

(סעיף ע"ו) מביא שהרמב"ם התיר למיניקת המתאווה לאכול דברים שיזיקו לתינוק ובאר הבי"ש עפ"י ר' יוסי שכביסתם קודמת לחיי אחרים. דן ומבאר אי "חיי אחרים" שם הוי חשש פיקו"נ כפשוטו. מביא ראייה לבאה"ט דגם כביסה אינה רק צער אלא חשש פיקו"נ, דוחה, ומבאר את הבי"ש. מביא נצי"ב שהשאלות פסק כר' יוסי משום דס"ל כרע"ק שחייך קודמים אף בספק נפשות, עפ"י מבאר כנ"ל את הרמב"ם שאף בצער גדול חייך קודמים. מביא אחיעזר שנוקט דהעיקר כהרמב"ם (והתיר למינקת חולה להינשא תוך כ"ד חדש), אך כמה אחרונים נקטו שחייב לסבול למען חברו. החת"ס הוכיח שקדימות הצרכים קודמת לקדימות הקריבויות ומשמע אף ל"שלך קודם", דן במה דזה סותר למאירי שדווקא חיי אחרים קודמים לכביסתם ולא צער אחרים, מבאר שהחת"ס לשיטתו שפסק שלפני אושא היה צריך לתת כל ממון (חוץ מפרנסתו) לצורך עניים. מבאר שמח' המפרשים בזה תלויה בהבנת "חיי אחרים". דן אי תקנת אושא של חומש קבעה גדר חדש ב"חייך קודמים" ואף בצערא דגופא. מבאר דר"י (ש"כביסתם קודמת") אזיל לשיטתו בנזקי שכנים שעל הניזק להרחיק עצמו ועפ"י התיבות שא"צ לבטל תשמישיו. מוכיח שבנזק גדול מודה ר"י שיפסיד מעט משלו (הן במעין והן בנזקי שכנים) למנוע נזק גדול מחברו, ומבאר במה זה שונה מהשבת אבדה שפטור אף בכה"ג. מבאר ברמ"א שבני הכפרים מחויבים לגלות ממקומם כדי למנוע גלות מבני העיר המרובים משום דהו

כ"רודפים שלא באשמתם" וסבלם מועט יותר. מבאר שלמושג "חיים" יש שתי משמעויות, לאפוקי ממות ולאפוקי מצער, מבאר לפי"ז את כפל הדרשות ד"חייך קודמים" שבספרא כלפי ג"ת וכלפי ישראל ומיישב עפ"י"ז את הטי"ז שבריש הל' ריבית.

תוכן המילואים: מביא ב"ח שלמד (בהא דעכו"ם שדורשים להסגיר יהודי א' שלר"ל מותר רק אם חייב מיתה כשב"ב) שזה אף אם חייב מיתה רק להם מצד מרידה וכדו', וחיידש שאז מותר להסגירו אף אם הוא מחוץ לסכנה כיון ש"מעשיו גרמו לו" והוא מסכן את כלם, והחזו"א חולק. מוכיח מהחזו"א שהבין שבכה"ג הוי "רודף במקצת" ולכן מותר לעשות לו רק "מיתה במקצת" (להסגירו רק אם בין כך יהרג). מדייק בחזו"א (שכתב שלר"ל הוי רודף במקצת כשיש להם זיקה אל א' מסוים) דזה אף אם לא פשע כלל, ומותר לגרום לו מיתה במקצת כיון שבגללו סובלים כלם. מתרץ את קושיית החזו"א על הגר"א. מבאר עפ"י הגדר הנ"ל של "מיתה במקצת" את ההיתר להרוג רודף כשהוא עובר (כמש"כ הגר"ח), כשהוא ילוד שבין כך ימות (כמש"כ הפנמ"א), וכשיש לו רק חיי שעה (בנדריס כ"ב), מסתפק אם מותר בכל כה"ג גם להורגו בידים או רק ע"י מסירה וגרמא. מבאר את הרקנטי שחייב גם מי שחוץ לסכנה להקריב אבר, ומוכיח מהחזו"א שהתיר למוסרו למאסר. ** דן בחיוב תרומת אברים במי שגרם למחלת חברו בשוגג ובמזיד. מבאר שיחודה היה רודף רק במקצת ולכן נאסר לתמר להכלימו מדין רודף. דן במי שחושדים בו על מעשה שעשה חברו אם מותר להסגירו לפי הב"ח ולפי החזו"א. מביא ראיות להיתר הב"ח מהא"ו"ז ומהמג"א. ** מוכיח שגם ברודף להכות ולהזיק "הבא להכותך השכם להכותו", ודן בדברי הרא"ש בהצלה של אדם מהצד.

ענין מז

"אם בחקתי תלכו... ונתתי גשמיכם בעתם"

מאמר לפר' בחוקותי.....תתלב
תוכן העניינים: הקללות הן חלק מברית, ואלות הברית הן מצווה לדורות. ** השכר של ברכות הברית מתחיל בגשמים של ליל שבת. ** "ונתתי גשמיכם בעתם" - ותמוה דהרי "שכר מצוות בהאי עלמא ליכא", וגם מדוע לא נזכר העוה"ב במפורש בתורה. ** הבטחת הגשם בעוה"ז אינה "שכר מצוות" אלא חלק מתנאי הברית. ** העוה"ב אינו מפורש בתורה כדי שלא יהיה גלוי בבריאה. ** יש "מכפלה" בתורה ובבריאה, וא"כ כשמבטיחה התורה גשם – היא מדברת בתחתונים ורומזת בעליונים, או שתדבר בעליונים ותרמוז בתחתונים. ** "מוצא המים" שבעולם הוא מ"אור הויה" שב"נהר היוצא מעדן", והיינו ה"נהורה" של תרי"ג המצוות. ** המים התחתונים שנתגשמו חוזרים להיות אור רוחני בניסוך המים, ולכן "כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו". ** בגשם יש "מכפלה" ולכן הוא השכר הראשון שבמכפלת השכר לשומרי הברית. ** הגשמים יורדים לצדיקים מ"אוצר טוב" בגימ' ש-ק-י (השפעת מים שגנוז בהם אור הנשמה), ולכן הם יורדים "בעתם" (בליל שבת).

ענין מז

"אם בחוקותי תלכו – שתהיו עמלים בתורה", תזכו לדבקות של "ישקני מנשיקות פיהו"

מאמר לפר' בחוקותי בענין מעלת התושבע"פ ועמליה.....תתמג
תוכן העניינים: "נפש עמל עמלה לו כי אכף עליו פיהו". ** "פיהו" שלמד כל התורה קודם בואו לאויר העולם - הוא כופהו ומכריחו ללמוד. ** ההארה שניתנה מלמעלה בזמן העיבור מסתלקת כדי שיחזרו וישיגוה באיתערותא דלתתא. ** "אכף" עליו "פיהו" – הם ה"מאה ואחת" של "השונה פרקו מאה פעמים ואחת". ** המספר מאה ואחת בתורת הגר"א. ** "ישקני מנשיקות פי-ה-ו". ** "ממה שבתוך פיך" - מהארת הנשמה, וזוהי מדרגת "ישקני מנשיקות פיהו" של המאה ואחת. ** מאה ואחת במרע"ה - פה

אל פה אדבר בו". ** מאה ואחת (כמו "אמונה") - ההתקשרות אל מעבר לקומה. ** "א-כף" - ההתנשאות של המאה ואחת אל מעבר למיעוט הכף, ו"מיכאל" (בגימ' מאה ואחת) המקריב את נשמות ישראל. ** רק ע"י עמל התורה זוכה הבן לקבל מ"מה שבתוך פיד". ** "יודעים האמת ברוח הקדש שבקרבם" - מהארת נשמתם ששורשה בפיו ית'. ** "דברי אלקים חיים" שבאים מהתנוצצות האור העליון ומזדווגים עם השכל של הלומד. ** הטבת והעלאת נר הנפש רק בכח התורה. ** פה אדם" (המחבר הרוחני עם הגשמי) - הוא ה"סלם" הנצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

ענין מח

"אדם ביקר" - "יקר בעיני ה' המוותה לחסידיו"

ה"ערכך" של ערכי הקודש הוא היוקר האמיתי של היהודי

מאמר לפר' בחוקותי ולספירת העמר בענין כבוד היהודי וכבוד ת"ח, לעילוי נשמת מו"ר הגאון ר' שמשון דוד פינקוס זצ"ל.....תתפד
 תוכן העניינים: ימי הספירה מיוחדים להבנת ערך יקר נפש האדם וכש"כ ת"ח. ** הסתכלות חיצונית היא הסתכלות חמורית. ** ביאורו של מו"ר הגר"ש פינקוס זצ"ל שהנקודה הפנימית של יהודי היא שהוא משכן לשכינה, ולכן פגיעה בו הריהי כפגיעה במקדש ונחשבת ח"ו לפגיעה בו ית'. ** פגיעה בכבוד היהודי היא פגיעה בנשמה שהיא חלק אלוך ממעל ונקראת "כבוד", ולכן ע"י כבוד חברו שהוא כבוד הצלם זוכים לעוה"ב. ** אור הצלם זורח מהעוה"ב ולכן ערכו של האדם הוא בערכין היקרים של העוה"ב. ** מעלת הצלם שהייתה לאדה"ר בגן עדן נקראת "אדם ביקר", כי "יקר" בגימ' ש"י עולמות השכר, ויוקרו וכבודו הוא בכך ששייך הוא לעליונים ולחיי הנצח בניגוד לשאר הערכין שבעוה"ז. ** "ערכך" של ש"י עולמות השכר לעומת ה"ערך" של העוה"ז. ** ספירת העמר (בגימ' "יקר") המניפה את ה"כבהמות נדמו" למעלה המרוממת של "אדם ביקר", היא התובעת כשלא נהגו יקר זה בזה. ** "יקר בעיני ה' המוותה לחסידיו" נאמר על פטירת בן עזאי לשיטתו. ** "כל יקר ראתה עינו" - "דברים שלא ניגלו למרע"ה ניגלו לרע"ק וחבריו". ** ה"יקר" של התפלן דמארי עלמא, הוא עולם השכר שבבחינת "ופני לא יראו". ** שכרו של רבי עקיבא מש"י העולמות שמצד פניו ית' כיון שעבר את העולם בדין בלי נהמא דכיסופא. ** כבודה של תורה העולה מרע"ק הדורש כתרי אותיות, מחייב במיוחד את תלמידיו בכבוד התורה. ** שתי המשמעויות הסותרות בספירת העמר וספירת הדמעות על ת"ח ואדם כשר.

ענין מט

"אלה המצוות" - תורת המצוות שמחברת שמים וארץ, מתחילה ב"אלפיים תורה" אצל אאע"ה

מאמר לפר' בחוקותי ולחג השבועות.....תתפד
 תוכן העניינים: מעלת ה"מצוות" הנובעות מעמל התורה ובמילוי הן בגימ' "תלמיד חכמים" ו"ברית". ** "לא נתנה לך תורה אלא בזכות אברהם". ** הגשם במעוה"ס מקביל לגשם שבבריאת האדם, שעניינו חיבור שמים וארץ ב"ברית א"ש" שזה תכלית הבריה. ** חיבור שמים וארץ במעוה"ס ע"י גשם שיוור מלמעלה למטה, וגם ע"י אש שרומזת להעלאת מצוותינו מלמטה למעלה. ** כל לימוד תורה הוא המשך מעוה"ס, ולכן הוא (וכן המצוות) מחבר שמים וארץ. ** "תורת המצוות" מחברת שמים וארץ, וזהו החידוש שנתחדש אצל אאע"ה, ולכן בו התחילו ה"אלפיים תורה". ** המצוות הן התלבשות התורה בעולם המעשה, כשדברי התורה "פרין ורבין ומתפשטין". ** האם ת"ח שיושב ולומד יצפה למצווה שתבוא לידו ויקיימנה. ** מכח "תורת המצוות" של אאע"ה הפך אאע"ה להיות מוקד הבריה ותכליתה, המפרנס אותה ומצילה מתהו וממבול, וזהו שרק מכח אאע"ה זכינו לתורה. ** המצווה הראשונה שנצטווה אאע"ה

אאע"ה הפך אאע"ה להיות מוקד הבריאה ותכליתה, המפרנס אותה ומצילה מתהו וממבול, וזהו שרק מכח אאע"ה זכינו לתורה. ** המצווה הראשונה שנצטווה אאע"ה היא ברית המילה שמקדשת ומחברת את העליונים עד לגשמיות הגדולה ביותר, והריהי בבחינת ביטול עצמי במס"נ ו"נעשה ונשמע". ** תמיהה בעצם הצעת התורה לגויים, וכן בסירובם לקבלה בגלל מצוות שהם בין כך מצווים. ** הגויים לא מוכנים להיות "עבדים לתורה" ולתת לה "להשתלט" על כל האישיות שלהם. ** הצעת הקב"ה לגויים לקבל תורה לא הייתה על התרי"ג שלנו, אלא לקבל את שבע מצוותיהם בתור "תורה", דהיינו בתור "עבדות" שחלה על כל האישיות. ** דווקא בסוף קידושין נכתבה מעלת אאע"ה, כיון שע"י הביטול העצמי שבקבלת "תורת המצוות" הוא זכה למעלת האשה בקידושיה שנעשית "שותפה" לבעלה.